

สารคดี
(ส่วนแบ่ง)

เป็น คำพิพากษาสำคัญในหลักกฎหมายธรรมดา

เล่ม ๑ ตอน ๒

โดย

พระพิณัย ศาสตรรัราชสภาบดี เนติบัณฑิตย์

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พ. ศ. ๒๕๕๘

กรุงเทพฯ ๑ เคลิเมนต์

บันทึกงานอุดหนุนไว้ ณ วันที่ ๑๑
มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑
๑๗/๑/๒๕

สารคดี (ส่วนแบ่ง)

เป็น คำพิพากษาสำคัญในหลักกฎหมายธรรมดา

เล่ม ๑ ตอน ๒

โดย

พระพิณัยศาสตร์ราชสภาพดี เนติบัณฑิตย์

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พ. ศ. ๒๔๕๘

กรุงเทพฯ ๑ เคล็ดแม่

สารคดี ตอน ๒

แก้คำผิด

หน้า	บรรทัด	คำผิด	ควรเป็น
๕๕	๓๓	ผู้	ผู้
๕๖	๓๒	พริค	เพริค
๖๓	๓	รบ	รับ
๖๕	๓๗	ค	ค
๖๗	๓๕	มอบ แก่ ทรพัย	มอบ ทรพัย
๗๐	๕	ที่ ที่	ที่
๗๓	๓๘	ประกัน ชีวิต	ประกัน
๘๐	๓	จำเลย	จำนำ
๘๐	๓๐	ผู้	ผู้
๘๘	๓๗	ผิด ยุติธรรม	ยุติธรรม
๑๐๐	๒๒	ผิดที่	ผิด
๑๐๘	๓๕	ไม่ได้	ไม่ได้
๑๐๘	๓	กึ่งไม่ได้	กึ่งไม่ได้
๑๐๘	๓๓	โต	เมื่อโต

คำนำ

คำว่า กฎหมายธรรมชาติ มาจากคำที่ภาษาอังกฤษ ใช้ว่า “คอมมอนลอว์” คอมมอนลอว์ แปลได้ อย่างหนึ่ง ว่า กฎหมายโบราณ ที่ไม่ได้เขียนไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร กฎหมาย นี้ เกิดขึ้น แต่ มีตัวอยู่ใน คำพิพากษา ทั้ง หลาย ของศาลยุติธรรม การ ที่ เรียก กฎหมาย นี้ ว่า คอมมอนลอว์ เป็น การ แยก ให้ เห็นว่า ต่างกันกับ กฎหมาย ที่เรียกว่า พระราชบัญญัติ ที่ รัฐบาล ได้ ตั้ง ขึ้น โดย ลายลักษณ์อักษร

กฎหมาย ธรรมชาติ เกิด ขึ้น จาก ความ คิด ธรรมดา หรือ ที่ เรียก ว่า คอมมอน เซนส์ นั้น จะ ยก ตัว อย่าง ให้ เห็น ง่าย ๆ ก็ คือ เช่น ข้อ ที่ บังคับ กัน เด็ก ใน เรื่อง ทำสัญญา เบน ต้น ถ้า บังคับ ให้ เด็ก ทำ สัญญา ไต ๆ มี ตน แตร พืช สมบัติ ของ ตน ได้ โดย ไม่มี จำกัด แล้ว คน โจร แตร คน โกง จะ เขา เปรียบ เด็ก เด็ก คง จะ ได้รับ ความ เดือด ร้อน แตร ถูก น้อ โกง บ่น บี้ ความคิด ธรรมดา จึง เกิด ปรากฏ แก่ คน ทั้ง หลาย ว่า จำ เบน ต้อง มี ข้อ จำกัด ความ รับผิดชอบ ของ เด็ก แต่ ให้ ความคุ้มครอง บังคับ กัน แก่ เด็ก ใน การ ที่ ทำ สัญญา อัน เกี่ยว แก่ ตัว แตร พืช สมบัติ ของ เด็ก น่า จะ เบน ได้ ว่า ใน ชั้น ต้น ข้อ จำกัด ความ รับผิดชอบ จะ มี แต่ ข้อ ใหญ่ ๆ ตาม ที่ คิด ได้ ใน สมัย นั้น แต่ ต่อ มา มี เรื่อง ใหม่ แตร แปลก เกิด ขึ้น จน ถึง เบน ความ ได้ เกี่ยว กัน ใน ศาล ยุติธรรม ศาล ก็ จำ เบน ต้อง อธิบาย แตร ว่าง หลั กฎหมาย ธรรมดา เป็น ลำดับ มา เพราะ ฉนั้น คง จะ ไม่ ผิด นัก ที่ เรียก คำพิพากษา เหล่า นั้น ว่า เบน ตัว กฎหมาย ธรรมชาติ หรือ กฎหมาย นี้ มี รวบรวม อยู่ใน คำ พิพากษา เหล่า นั้น คำพิพากษา เหล่า นั้น จึง เป็น บ่อ เกิด แตร ตั้ง สำหรับ รวบรวม กฎหมาย ธรรมชาติ

๓.

ผู้แต่ง คำรา หดักกฎหมาย ขรรคมดา ทั้ง หลายแห่ ก็ แต่ง ตาม หดัก ที่ คัดได้ ซึ่งขาด
ไว้ใน คำพิพากษา ใน หดัก กฎหมาย ขรรคมดา เช่น สัจญา อาญา ประ
ทฤษฎ์ราย ส่วน แห่ง ที่ได้ เรียบ เรียง ไว้ เป็น ภาษา อังกฤษ นั้น ย่อม อ้าง ถึง คำ
พิพากษา ของ คัด ต่าง ๆ ทุกเรื่อง ทุกราย เมื่อ ความจริง เป็น อย่าง นั้น จึง
ต้องยอม รับรองกัน ว่า ถ้า ผู้ศึกษา กฎหมาย มีโอกาส ได้ อ่าน คำพิพากษา เหล่า
นั้น เฉพาะ แต่ใน เรื่อง สำคัญ ๆ ก็ เป็น ประโยชน์ แก่ เขา เป็น อเนก ประการ เพราะ
เกือบ เท่า กับ เขา ได้ เห็น ต้น มัญญ์ แห่ง กฎหมาย ขรรคมดา จะทำให้ มีความ รั
กว้างขวาง และ จะ ทำให้ อ่าน หดัก กฎหมาย ขรรคมดา ใน เรื่อง สัจญา อาญา ประ
ทฤษฎ์ราย ส่วน แห่ง แต่ อื่น ๆ เข้าใจ ได้ ดี ขึ้น

ใน ภาษา อังกฤษ มี คำรา ชุดหนึ่ง เก็บ รวบรวม คำพิพากษา อัน มี ชื่อ เสียง ใน
เรื่อง ที่ เกี่ยว ด้วย กฎหมาย ขรรคมดา พิมพ์ เป็น สัมุด ขึ้น เรียก ชื่อ ซึ่ง ข้าพเจ้า จะ
แปล ว่า คัด คัด อย่าง ว่า ด้วย กฎหมาย ขรรคมดา รวบรวม โดย สมิติ หนังสือ
นี้เป็น หนังสือ สำคัญ แต่ มี ประโยชน์ มาก จะได้ พบ อยู่ใน ห้อง สัมุด กฎหมาย
ทั่วไป วิธี เรียบ เรียง ของ เขา นั้น คือ เอา คำพิพากษา สำคัญ เรื่อง หนึ่ง ตั้ง เป็น
บท นำ แล้ว เก็บ รวบรวม ใจ ความ คำพิพากษา ฉบับ อื่น ๆ ที่ เป็น เรื่อง เดียว
หรือ เกี่ยว ข้อง กัน ซึ่ง ได้ ตัด สิ้น ต่อ มา จน ถึง ปัจจุบัน ทำ เป็น หมายเหตุ ไว้ ได้
คำพิพากษา ที่ เป็น บท นำ

ข้าพเจ้า ขอออก เหตุ ที่ ทำให้ ข้าพเจ้า คิด รวบรวม และ แปล คำพิพากษา เหล่า นั้น
ขึ้น เป็น ภาษา ไทย ว่า มี อยู่ ๓ ประการ ประการ ที่ ๑ ข้าพเจ้า เห็น ว่า จะเป็น
ประโยชน์ แก่ ผู้ พิพากษา นักเขียน กฎหมาย ทนาย ความ มาก ประการ ที่ ๒ จะ
เป็น ประโยชน์ แก่ ข้าพเจ้า ใน สภา ที่ ต้อง อ่าน แล ตรวจ ดู คำ พิพากษา เหล่า นี้ โดย

ก.

ความ เดียดยศโดยสมควร ระยะเวลา ที่ ๓ เป็น ทาง ที่ ข้าพเจ้า ได้ ใช้ เวลา ว่าง นอก
ราชการ ของ ข้าพเจ้า หา เงิน พิเศษ

ข้าพเจ้า ได้ ใช้ ชื่อ หนังสือ นี้สั้น ๆ แ่งง่าย ๆ ว่า “สารคดี” บท นำ จะมี
ประมาณ ๒๐ เรื่องแต่ จะมี คำ พิพากษา ที่ อธิบาย ขยาย ตัว บท นั้น ไม่ น้อย กว่า ๒๐๐
เรื่อง แบ่ง เป็น หนังสือ ประมาณ ๑๒ ตอน ครั้ง แรก ของ หนังสือ ๑๒
ตอน นั้น จะ แบ่ง เป็น เล่ม ๓ ครั้ง หลัง แบ่ง เป็น เล่ม ๒ ตอน หนึ่ง คง มี
หนังสือ ๖-๗ เล่ม หรือ ๕๐-๖๐ หน้า เล่ม หนึ่ง ก็ คง มี หน้า กระดาษ ประมาณ
๕๐๐ ถึง ๕๐๐ หน้า ตั้ง ใจ ไว้ ว่า อย่าง น้อย จะ ให้ ออก ได้ ๑ ตอน ทุก ๆ ๒ เดือน

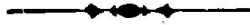
ข้าพเจ้า ต้อง ขอ ออก ตัว ว่า หนังสือ นี้ อาจ มี ข้อ พดง พดาด ได้ แต่เมื่อ
ผู้อ่าน เข้าใจ ว่า เป็น ของ ทำ ยาก อยู่ บ้าง แต่ รู้ ว่า ผู้ รวบรวม หนังสือ นี้เป็น
แต่ เนติบัณฑิตย ศึกษาม คน หนึ่ง แต่ เป็น ผู้ ยัง อยู่ ใน ฐาน อัน ต้อง เรียน กฎหมาย
ต่อไป ไท่ท่าน คง จะ เตรียม ตัว ให้ อภัย ใน ข้อ พดง พดาดแก่ ผู้ รวบรวม เรื่อง นี้
เสีย แต่ ต้น มือ/

พระพิณัยศาสตร์ราชสภาบดี เนติบัณฑิตย

ค

สารบัญ

ชื่อเรื่อง

หน้า

คำนำ ๗-๘

๒ ในการ อันเดียวกัน เมื่อแรกทำถูก
กฎหมาย ภายหลัง ทำผิดกฎหมาย
เมื่อใด เป็นผิด มาแต่แรก เมื่อใด
เป็นผิด เท่าที่ ทำลง ๕๔-๕๘

(คดีเรื่อง ช่างไม้ ๒ คน)

๓ ความ รับผิดชอบ ในทรัพย์สิน ที่ ได้รับ
ฝาก หรือ มอบหมาย ไว้ ๕๘-๖๔

(เรื่อง คอกรีท โททย์ เบอรั่นาร์ต จำเลย)

ชื่อเรื่อง

หน้า

๘ เมื่อมีอำนาจ ก็ ต้อง มีเครื่องมือ บังคับ
 ได้ ผู้ใด ทำผิด กฎหมาย แต่
 ไม่มี การเสียหาย ก็ ถูกฟ้อง ได้ เหตุ
 ผล เหมือน กัน กฎหมาย ก็ ต้อง
 เหมือนกัน ๙๕-๑๑๖

(แชนนี่ ใจทัย วัชรกุล จำเลย)

ในการอันเดียวกัน เมื่อแรก
ทำอุกกฤษหมาย ภายหลังทำผิด
กฤษหมาย เมื่อใดเป็นผิดมาแต่
แรก เมื่อใดเป็นผิดเท่าที่ทำลง

—————
(คดีเรื่องช่างไม้ ๖ คน)

เนื้อเรื่อง

ในเรื่องนี้ ๖, พ็องน, ช่างไม้ กับ พวกอีก ๕ คน
ว่า บุกรุกเข้าไป ใน เรือน ของ เขา ทาง พิจารณา
ได้ ความ ว่า ร้าน ของ โจทย์ เป็น ร้าน ขาย เหล้า จำเลย
ได้ เข้า ไป ซื้อ เหล้า กิน เมื่อ จำเลย กิน เหล้า แล้ว
ไม่ ใช้จ่ายเงิน เพราะ เหตุนี้ โจทย์ จึง พ้อง ว่า จำเลย
บุกรุก

ศาล ตัดสิน ว่า—

เดิมที อำนาจ ที่มี อยู่
ตาม กฤษหมาย

(๑) เมื่อ ผู้ใด ผู้หนึ่ง ได้ เข้า ไป ใน ที่ ไต โดย
ที่ ตน มี อำนาจ โดย ชอบ ด้วย กฤษหมาย ที่ จะ เข้า ไป ได้
เมื่อ เข้า ไป แล้ว ผู้ นั้น ไม่ ประพฤติ ตาม อำนาจ ที่ ตน

เลมิตอำนาจอนุญาต มีอยู่ กลับ ทำการ เลมิต อำนาจ นั้น ขึ้น ก็ เป็น
 ผู้ บุกรุก มาแต่แรก เมื่อ ผู้ ไต ผู้ หนึ่ง เข้า ไป ใน
 ที่ ไต โดย ที่ เจ้า ของ ที่ ยิน ยอม อนุญาต ให้ เข้า ไป
 (ไม่ใช่ เข้า ไป โดย มี อำนาจ ตาม กฎหมาย) ถึง
 หาก ผู้ นั้น ไป ทำการ เลมิต อำนาจ เจ้า ของ บ้าน อย่าง
 ไต ๆ ก็ ดี ผู้ นั้น หา เป็น ผู้ บุกรุก มาแต่แรก ไม่
 เป็น แต่ มี ความ ผิด ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน การ ที่ เขา ได้
 ทำ ลง ไป เท่านั้น เหตุ ไต กฎหมาย จึง ถัด ต่าง กัน ดัง
 นี้ ก็ เพราะ เหตุ ว่า ใน เรื่อง ที่ ผู้ ไต เข้า ไป ได้ โดย
 มี อำนาจ ตาม กฎหมาย นั้น กฎหมาย สันนิษฐาน ว่า
 ผู้ นั้น ตั้ง ใจ ทำ ผิด มาแต่แรก แต่ ใน เรื่อง ที่ เจ้า ของ
 ที่ เป็น ผู้ อนุญาต ให้ ผู้ ไต เข้า มา เอง เจ้า ของ ที่ จะ
 ร้อง ว่า ผู้ นั้น ตั้ง ใจ ทำ ผิด มาแต่แรก ไม่ได้ เพราะ ตน
 เอง เป็น ผู้ อนุญาต ให้ ผู้ นั้น เข้า มา ใน วัน ชาย
 ของ หรือ ที่ พัก คน เติ น ทาง เป็น ต้น กฎหมาย
 อนุญาต ให้ ผู้ ไต ๆ เข้า ไป ได้ ถ้า ผู้ ที่ เข้า ไป
 ลัก พา เอา ของ อย่าง ไต ๆ ไป กฎหมาย สันนิษ

ฐานว่าเขาตั้งใจเช่นนั้นมาแต่แรก แลต้อง
เป็นผู้บุกรุกมาแต่แรก

เดมิคอำนาจโดย
ละเว้น การ กระทำ

(๒) แต่ถ้าผู้ที่เขาไปโดยชอบด้วยกฎหมาย
เมื่อเข้าไปแล้วเป็นแต่ไม่ยอมทำการอย่างใด ๆ
อย่างหนึ่ง (ผิดกับทำการอย่างใดอย่างหนึ่งลง)
ไม่เป็นผู้บุกรุก เช่นในเรื่องนี้จำเลยเป็นแต่
ไม่ยอมเสียค่าน้ำองุ่นที่ซื้อกิน จะถือว่ามิ
มีความผิดฐานบุกรุกไม่ได้

เดมิคอำนาจที่มีอยู่
ตามกฎหมาย

ในคดีเรื่องหนึ่ง (๑) โจทย์ฟ้องจำเลยว่าจับเขาผ้า
ของโจทย์ไว้โดยไม่มีอำนาจ จำเลยสู้ได้ว่าจำเลยได้จับ
ผ้าไว้โดยมีอำนาจตามกฎหมาย เพราะเหตุว่าผ้าชิ้น
พลัดหรือพรืดมา แต่โจทย์อ้างว่าเมื่อจำเลยจับผ้าไว้
แล้วจำเลยได้ใช้ผ้า ศาลตัดสินว่า การที่จำเลยใช้ผ้า
นั้นโดยไม่มีอำนาจทำให้จำเลยเป็นผิดตั้งแต่เวลาจับผ้าไว้
เจ้าพนักงานกองหมายเข้าไปในบ้านเรือนของผู้ใดตามหมาย
ของศาล ถ้าเจ้าพนักงานอยู่ในบ้านนั้นเกินเวลาสมควร
อาจเป็นผู้บุกรุกตั้งแต่พ้นเวลาสมควรไปได้ (๒) เพราะ
ฉนั้นจึงน่าจะเห็นว่าเจ้าพนักงานไม่มีผิดฐานเป็นผู้บุกรุก
มาแต่แรก (๓)

เข้าปกครองทรัพย์

ถ้า ผู้ใด มี อำนาจ ยึดถือ แล ปกครอง ทรัพย์ ได้ เข้าไป
ปกครอง ทรัพย์ โดย เรียบร้อย มี อำนาจ ยึด ถือทรัพย์ นั้น ต่อ
ไป ได้ โดย ไม่ต้อง พ้อง ร้อง อย่างไร แต่ ถ้า การ เข้าไป
ปกครอง ทรัพย์ นั้น ทำให้ เกิด การ เขิกเริก ก็ อาจ มี ผิด ใน ทาง
อาญา ได้ (๕) ผู้ใด มี อำนาจ ยึดถือ ปกครอง ทรัพย์ แต่
ได้ เข้าไป ยึด ถือ ทรัพย์ นั้น โดย ต้อง ใ้ กำลัง ทำร้าย ผู้ใด แล้ว
ก็ เบนผิด จะเถียง ว่า ใ้ กำลัง พอกควร แก่ เหตุ นั้น ไม่ได้ เพราะ
ศาล ถือ ว่า ถ้าหาก ว่า ต้อง ใ้ กำลัง เข้า ยึดทรัพย์ แล้ว จะถือ
ว่า เบนการ เข้า ยึดถือ ทรัพย์ โดย ชอบ ด้วย กฎหมายไม่ได้ (๕)

เบนการ แน่ ว่า ถ้า บุคคล ผู้ใด มี อำนาจ เข้าไป แล ปก
ครอง ที่ดินใด ๆ เขาได้ เข้า ปกครอง โดย เรียบร้อย เขา
ไม่ มี ผิด ถาน บุกรุก (๖) แล ถึง หาก ว่า เขา จะ ได้ เข้า ไป
โดย ใ้ กำลัง ก็ดี จะ พ้อง เขาว่า เบน ผู้ บุกรุก ไม่ได้ (๗)
เมื่อ ผู้ นั้น เข้า ยึด ถือ ปกครอง ทรัพย์ นั้น แล้ว เขามี อำนาจ
บังคับ ให้ คน ที่ อยู่ แต่ ก่อน ซึ่ง เบน ผู้ บุกรุก ออกไปได้ โดย
ใ้ กำลัง ไม่ เกิน สมควร หรือ จะ ยื่น พ้อง พวก นั้น ว่า เบน
คน บุกรุก ก็ได้ (๘)

ติดตามทรัพย์

เจ้า ทรัพย์ มี อำนาจ ติดตาม ทรัพย์ ของ ตน เข้า ไป ใน ที่ ดิน
ของ ผู้ ใด ผู้ หนึ่ง เมื่อ ปรากฏ ว่า เจ้าของ ที่ นั้น ได้ พา เขา
ทรัพย์ นั้น เข้า ไป โดย ผิด กฎหมาย (๘) แต่ ถ้า ปรากฏ แต่
เพียง ว่า ของ นั้น อยู่ ใน ที่ นั้น อย่าง เดียว ไม่ ทำให้ เจ้าทรัพย์ มี

ช่างอาจ คิดตาม เข้าไปได้ (๑๐) อนึ่ง เจ้าของ ทรัพย์ ที่เกิดขึ้น
 ที่ได้ มี ผู้ใด เอา ทรัพย์ ไป เขาได้ รอด แล้ว ผู้ที่ เขาไป
 ไม่ ยอม คืบ ให้ เขา มี ช่าง ที่ จะ ใช้ กำถัง แย่ง เขา กลับ คืบ มา
 ได้ (๑๑)

- (๑) ช็อกซ์เล โจทย์ วัตตซ์ จำเลย
- (๒) แซท โจทย์ ดอนเน จำเลย
- (๓) ลี โจทย์ แดงการ์ จำเลย
- (๔) เทเลอร์ โจทย์ ไคส จำเลย
- (๕) นีวคอน โจทย์ ฮาร์แกนส์ จำเลย
- (๖) ทอนดอน โจทย์ คอตตาร์ จำเลย
- (๗) เทอเนอร์ โจทย์ เมมมอคต์ จำเลย
- (๘) เฮ โจทย์ มัวเฮาส์ จำเลย
- (๙) แปรริก โจทย์ คอตเตอริก จำเลย
- (๑๐) แอนดอนนิ โจทย์ แฮนเน จำเลย
- (๑๑) ฮิกซ์ โจทย์ เบตตซ์ จำเลย

ความรับผิดชอบในทรัพย์สินที่ได้ รับฝากหรือมอบหมายไว้

(เรื่องคอกซ์ โจทย์เบอร์นาร์ด จำเลย)

เนื้อเรื่อง

ในคดีเรื่องนี้ โจทย์ฟ้องว่า จำเลยได้รับ
ขนถังบรรณคดีหลายถังจากที่แห่งหนึ่งไปยังที่อีก
แห่งหนึ่ง โดยความผิดของจำเลยแลคนใช้ของ
จำเลย ถังบรรณคดีถังหนึ่งได้แตก ทำให้บรรณคดี
รวบแลเสียหาย โจทย์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจาก
จำเลย จำเลยให้การปฏิเสธ ความรับผิดชอบ ศาล
พิพากษาให้ โจทย์ ชะนะความ ค่าชี้ขาดแลเหตุ
ผล ประกอบ ค่าชี้ขาดของ ผู้พิพากษาใหญ่ ใน
เรื่องนี้ มี ข้อความ สำคัญ ดังนี้ :-

ในคดีเรื่องนี้ จำเลยได้รับ รวมนของ
จากที่แห่งหนึ่งไปเก็บไว้ในที่อีกแห่งหนึ่งโดยไม่
ให้เสียหาย จำเลยได้ทำการขนของโดยความ

ประมาณ แต่โดยความที่ไม่ระงับ เป็นเหตุ
ให้ของนั้นเสียหาย จำเลยก็ต้องรับผิดชอบ
เพื่อจะชี้ให้เห็นความรับผิดชอบของผู้รับ
มอบหมายทรัพย์สินมีอยู่อย่างไร ศาลได้แยกการ
มอบหมายทรัพย์สินเป็น ๖ อย่าง คือ :—

- ฝาก (๑) การมอบหมายทรัพย์สินให้รักษาไว้สำหรับประโยชน์ของผู้ฝากโดยไม่มีสินจ้าง (นี้ตรงกับฝากทรัพย์สิน)
- ยืม (๒) การมอบหมายทรัพย์สินให้ผู้รับฝากโดยเจ้าของไม่ได้สินจ้างอย่างใด (นี้ตรงกับยืมทรัพย์สิน)
- เช่า (๓) การมอบทรัพย์สินให้ไปใช้ โดยเรียกค่าจ้าง (ตรงกับเช่า)
- จำนำ (๔) การมอบทรัพย์สินให้ไว้เป็นประกันเงินซึ่งผู้ฝากได้ยืมไป (นี้ตรงกับจำนำ)
- จ้าง (๕) การมอบหมายทรัพย์สินให้กันไปทีใดที่หนึ่ง หรือให้ทำอะไรแก่ทรัพย์สินนั้นโดยมีสินจ้าง ซึ่งผู้มอบหมายจะต้องเสียให้แก่ผู้รับมอบหมาย (นี้ตรงกับจ้าง)

วาน

(๖) อย่างเดียวกับอย่างที ๕ ผิดกันแต่
ไม่มีสินจ้าง (นี่ตรงกับวาน) ที่เปนปัญหา
ของคดีเรื่องนี้

ฝาก, อธิบายความ
รับผิดชอบ, เลื่อน
เลื้อ อย่างมาก

ประการที่ ๑ เรื่องฝากทรัพย์สิน ผู้รับฝากจะต้อง
รับผิดชอบ แต่เมื่อเขามี ความเลินเล่อ อย่างมาก
ในการที่ทรัพย์สินนั้นสูญหรือเสียหาย ถ้าทรัพย์สิน
นั้นได้ถูกผู้ร้ายลักไป โดยเขาไม่มีความเลินเล่อ

ระวังตาม ธรรมดา

ตามธรรมดา เขาหาต้องรับผิดชอบไม่ ผู้รับฝาก
ไม่ได้สินจ้างอย่างใด ถ้าเขาได้รักษาทรัพย์สินไว้
โดยใช้ความระวังตามธรรมดาแล้ว ก็ต้องถือว่า
เขาได้ทำการ พอดควร แก่นำที่ของผู้รับฝากทรัพย์สิน
แล้ว ในคดีเรื่องหนึ่งเจ้าทรัพย์สินได้เอาทรัพย์สินใส่
หีบฝากไว้ แต่เขาเอาลูกกุญแจไปเสียด้วยทรัพย์สิน
นั้นถูกลักไป ศาลก็ได้ตัดสินว่าผู้รับฝากไม่ต้อง
รับผิดชอบ ถ้าผู้รับฝากได้รักษาทรัพย์สินไว้อย่าง
ทรัพย์สินของตน ถึงเขาจะได้รักษาทรัพย์สินของเขาไว้
โดยเลินเล่อ ก็ดี เขาหาต้องรับผิดชอบในการที่

ทรัพย์ ที่เขารักษาไว้ อย่าง ของเขา สุนัข หาย นั้น ไม่
 ถ้าผู้รับ ฝาก เป็น คน เกียจ คร้าน เล่น เล่ ซี้ มา วัน
 หนึ่ง มา กลับ มา บ้าน เบ็ด ประตุ เว้น ทิ้ง ไว้ มี
 ชะ ไมย มา ลัก ทรัพย์ ที่ รับ ฝาก แล ทรัพย์ ของ เขาเอง
 ไป ถึง ตัง นั้น ก็ ดี ผู้รับ ฝาก ก็ หา ต้อง รับ ผิด
 ชอบ ไม่ เพราะ เป็น ความ ผิด ของ เจ้า ทรัพย์ เอง ที่ เชื้อ
 ถือ คน เช่น นั้น เพราะ ฉนั้น ใน การ รับ ฝาก เช่น นี้
 มี การ เล่น เล่ น้อย อย่าง ที่ สุด ที่ เขา จะ ต้อง รับ ผิด
 ชอบ แล ผู้รับ ฝาก มี นาทิ ต้อง รับ ผิด ชอบ น้อย ที่ สุด
 เพราะ เหตุ ว่า ไม่ ต้อง ใช้ ความ ระวัง มาก กว่า ทรัพย์ ของ
 เขาเอง แต่ ถ้า มี ความ เล่น เล่ อย่าง มาก ชน
 แล้ว เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ เพราะ การ ที่ เล่น เล่
 มาก เช่น นั้น ทำให้ เกิด เหน ว่า เป็น การ ฉ้อ โกง ถึง
 หาก ว่า ผู้รับ ฝาก จะ ไ้ รับ รอง โดย วาจา หรือ หนึ่ง สือ
 ว่า จะ รับ รักษา ทรัพย์ นั้น ไว้ ไม่ ให้ ชน ทราย สุนัข หาย
 ก็ ดี ผู้รับ ฝาก ก็ หา ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน การ เล่น
 เล่ ของ เขา ทุก สิ่ง ทุก อย่าง ไม่

ยืม, อธิบาย ความรวม
 ผิดชอบ, ต้องใช้ความ
 ระวัง มาก ที่สุด

ทำ ผิด ข้อ สัญญา ยืม

ประการที่ ๒ เรื่องการ ยืมทรัพย์สิน ผู้ ยืมต้อง ใช้
 ความระมัดระวัง แล พากเพียร อย่างที่สุด ที่จะ รักษา ทรัพย์สิน
 นั้น ไว้ เพื่อ จะ ได้ คืน ให้ เจ้า ของ เพราะ
 เหตุว่า ผู้ ยืม ได้ รับ ประโยชน์ ใน การ ใช้ ทรัพย์สิน
 ผ่าย เตี้ยว เมื่อ เป็น เช่น นั้น ถ้า ผู้ ยืม มี
 ความ เลิน เล่อ แต่ สัก นิด เตี้ยว ก็ ต้อง รับ ผิด ชอบ
 เช่น ถ้า ผู้ หนึ่ง ยืม มา ของ ผู้ อื่น สำหรับ ชี ไป ทาง ตวัน
 ตก หรือ ยืม ไร่ ใช้ สัก หนึ่ง เดือน แม้ เขา เอา มา
 นั้น ชี ไป ทาง เหนือ หรือ เอา ไร่ ใช้ เกิน ๑ เดือน
 แล ใน ฐานะ ชี มา ไป ทาง เหนือ หรือ เมื่อ เวลา พัน ๑
 เดือน แล้ว มัน ก็ เกิด อันตราย ขึ้น โดย พัน วิสัย
 ที่ เขา จะ บอ กัน ได้ ก็ ดี เขาก็ ยัง ควร ต้อง รับ ผิด ชอบ
 อยู่ นั่นเอง เพราะ เหตุว่า เขา ได้ ใช้ มัน นี้ ผิด จาก
 ข้อ ที่ เจ้า ของ มอบหมาย ให้ มา ถ้า เขา ไม่ ใช้ มา
 นั้น ผิด จาก ที่ เจ้า ของ ให้ ยืม มัน นั้น จะ ไม่ เป็น อัน
 ตราย โดย โภ ยนั้น ก็ได้ ถ้า ผู้ ยืม ประพฤติ ตาม ข้อ
 ยืม แล เอา มา ไว้ ใน โรง มา ของ เขา มัน นั้น หาย ไป

เขาก็หาต้องรับผิดชอบไม่ แต่ถ้าตัวเขาหรือ
คนใช้ของเขา ปล่อยให้ ประตูบ้านหรือ ประตู โรง
ม้าเปิดไว้ เป็นเหตุให้ ชะโมย มาลักม้าไป เขา
ก็ยัง รับผิดชอบ เพราะ ความเลินเล่อ ของ เขาเป็น
โอกาสให้ ชะโมย ลักม้าไป ถึงหากว่าผู้รับฝาก
ต้อง ใช้ความระวัง อย่าง อุกฤษฐ์ ก็ดี แต่ถ้าเป็น
การ เหลือ กำลัง ที่ เขา จะ ต้าน ทาน การ ร้าย แรง ได้
แล้ว เขาหาต้อง รับผิดชอบ ไม่

เข้า อธิบาย ความ
รับผิดชอบ

ประการที่ ๓ ในเรื่อง การ เข้าทรัพย์ ผู้เข้า
ต้อง ใช้ความ ระวัง อย่าง อุกฤษฐ์ เหมือนกัน แล
ต้อง คำนึง ของ ให้ แก่เจ้าของ เมื่อหมด การเข้า แล้ว
พ่อบ้าน ที่เป็น คน เลี้ยงดิด ที่ สุด ใช้ ความ ระวัง ใน
เรื่องทรัพย์ ของเขา ฉะนั้น ผู้เข้าไป ก็ต้อง ใช้ความ
ระวัง ฉะนั้น ถ้าเขา ได้ ใช้ ความ ระวัง ดัง นั้น แล้ว
ก็เป็น อัน พ้น ความ รับผิดชอบ แต่ถึงใคร ๆ
จะ ใช้ความ ระวัง เท่าใด ก็ดี ย่อม จะ เกิด เข็กลีเด็นต์
(เหตุที่ พันวิไสย จะ บ้อง กัน) ถูก ชะโมย เข้า ได้

ก็จริงอยู่คนที่ระวังมักถูกชะโม่น้อยกว่าคนเดิน
เลื้อ แต่ถึงกระนั้นก็ถ้าเกิดเฮ็กส์เทนต์ ถูกชะโมย
แล้ว ผู้เข้าก็หาต้องรับผิดชอบไม่

จำนำ, อธิบาย อำนาจ
แต่ ความรับผิดชอบ

ประการที่ ๔ ในเรื่องการจำนำ จะกล่าว
ถึงอำนาจของผู้รับจำนำในทรัพย์สินก่อน แล้วจึง
จะกล่าวถึง ความรับผิดชอบในความเดินเลื้อของ
เขา ผู้รับจำนำมีอำนาจพิเศษในทรัพย์สินที่รับ
จำนำ เพราะเหตุว่าทรัพย์สินที่รับจำนำเป็นประกัน

อำนาจ

สำหรับหนี้สินว่า ผู้จำนำจะเอาเงินมาใช้ให้
แก่เขา ถ้าของที่จำนำอาจสึกหรือไ้โดย การ
ที่ ใช้ เช่นเครื่องนุ่งห่ม ผู้รับจำนำหาไม่อำนาจ
ใช้ทรัพย์สินนั้นไม่ แต่ถ้าเป็นของที่ไม่สามารถ
สึกหรือไ้ เช่นเอาเครื่องเพชรพลอยไปจำนำ

ใช้ของที่จำนำ

ไ้แก่ผู้หญิง เขาอาจใช้เครื่องเพชรพลอย
นั้นไ้ แต่ต้องถือว่าเขาใช้ของนั้นด้วย ความ
อันตรายของเขาเอง กล่าวคือถ้าเขาเอาไ้ตุ
ลับ กุญแจไ้ ถึงคนร้ายมาจับตัวเขาของไป

เขาหาต้องรับผิดชอบไม่ แต่ ถ้า เขา ของ นั้น
 แต่งตัว ไป เทียว คน ร้าย ลัก ของ หรือ แย่งชิง
 ของไป เขาต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ก็ เพราะ เหตุว่า
 ททรัพย์ ที่ จำนำ อยู่ ใน ประเภท เดียว กับ ททรัพย์ ที่ ผาก
 ไว้ เพราะ ฉะนั้น ก็ เป็น ของ ที่ ไม่ ควร จะ เอา ไป
 ของ จำนำ ที่ ต้อง บำรุง ไซ้ แต่ ถ้า ของ ที่ จำนำ เป็น สิ่ง ที่ ผู้ รับ จำนำ จะ
 ต้อง เลี้ยง ทรักษา เช่น ม้า แล โค เป็น ต้น ผู้ รับ
 จำนำ มี อำนาจ ไซ้ ม้า ได้ ตาม สมควร หรือ วิตนม โค
 ไซ้ เพื่อ จะ ให้ ได้ คุ่ม ค่า เขา ที่ ต้อง ออก ไป ผู้ รับ
 จำนำ ของ ไร่ เขามี นานา ที่ จะ ต้อง คั้น ของ นั้น ให้ แก่
 เจ้า ของ เวลา เอา หนี้ สิ้น มา ไซ้ ให้ ถึง ภาระ นั้น ก็
 ดี ถ้า เขา ไซ้ ไซ้ ความ ระวัง ตาม สมควร ของ
 นั้น สูญ หาย ไป เขาก็ ยังมี อำนาจ ฟ้อง เรียก หนี้ สิ้น
 คั้น ได้ เพราะ เหตุว่า ใน การ จำนำ กฎหมาย ไม่
 ได้ บังคับ ให้ ผู้ รับ จำนำ ไซ้ ความ ระวัง อย่าง อุกฤษฏ์
 เป็น แต่ ให้ ไซ้ ไซ้ ความ ระวัง ตาม ธรรมดา ใน การ ที่
 จะ รักษา ของ ไร่ คั้น ให้ แก่ ผู้ จำนำ แต่ ถ้า เวลา ผู้ จำ

ของ จำนำ ที่ ต้อง บำรุง ไซ้

ของ หาย โดย ไซ้ ความ
 ผิด ของ ผู้ จำนำ ฟ้อง
 เรียก เงิน ยืม คั้น ได้

ชักรับไม่คืน ของ
ที่จำหน่ายให้

นำเอาเงิน มาขอ ใ้ ผู้รับจำหน่าย ยังไม่คืน ของ
ให้ ยึด ของ ใ้ ต่อ มาของ นั้น หาย ไป ผู้รับ
จำหน่าย ต้อง รับ ผิด ชอบ เพราะ การ ที่ ผู้รับจำหน่าย
ไม่ยอม คืน ของ ใ้ แก่ ผู้จำหน่าย เมื่อ เขาเอา เงิน มา
ใ้ นั้น มี ผิด ชูาน ประทศฐูร่าย ส่วน แ่ง ตั้ง
แต่ เวลา ทำ ผิด นั้น ความ เกี่ยว ข้อง ในระหว่าง เขา ทั้ง
๒ ไม่ เป็น ผู้จำหน่าย แล ผู้รับจำหน่าย แล ถ้า ผู้ใด
ยึด เอา ของ คน อื่น ใ้ โดย การ กระทำ ผิด เขา
ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน ทรพัย นั้น เสมอ ไป ไม่ เด็ด กว่า ใน
เหตุ การ อย่าง ไ้ เพราะ เหตุ ว่า การ ยึด ของ นั้น
เป็น เหตุ ใ้ ของ หาย

จ้าง, อธิบาย ความ
รับ ผิด ชอบ

ประการ ที่ ๕ การ จ้าง (คือ มอบ ทรพัย ใ้ ไป
เพื่อ จะ พา ไป ใน ที่ ไ้ ๆ หรือ ทำ อย่าง ไ้ แก่ ทรพัย
นั้น โดย ประสงค์ ต่อ ค่า จ้าง) แ่ง เป็น ๒ อย่าง
อย่าง หนึ่ง มอบ แก่ ทรพัย ใ้ แก่ ผู้ จ้าง ทำ การ ต่อ
สาธารณชน อีก อย่าง หนึ่ง มอบ ใ้ แก่ ราชภูฏรพรรวมดา
ซึ่ง ไม่ ไ้ รับ ทำ การ เช่น นั้น ต่อ สาธารณชน ใน อย่าง
ที่ หนึ่ง ผู้รับ จ้าง ต้อง รับ ผิด ชอบ เสมอ เช่น พวก

การ รับ จ้าง
ต่อ ประชาชน

ที่รับจ้างชนของสาธารณทั่วไป หรือเจ้าของเรือ
 เมลล์ บุคคลจำพวกนี้ต้องรับผิดชอบเสมอ เว้นไว้
 แต่จะเกิดจากข้าศึกหรือการร้าย (แอกต์ออฟกอด
 เช่น ฟ้ำผ่าแปนตัน) ถึงเขาจะถูกปล้นอันร้ายแรง
 เหลือสติกำลังก็ยังไม่ต้องรับผิดชอบอยู่นั่นเอง ที่
 กฎหมายแปนตันก็เพื่อให้บุคคลที่จำแปนต้อง
 เชื้อถือผู้รับจ้างชนิดนี้พ้นจากความอันตราย ถ้า
 ไม่แปนเช่นนั้น พวกนี้ก็อาจมีโอกาศฉ้อโกงผู้ที่
 ทำการเกี่ยวข้องกับเขา โดยใช้วิธีคบคิดกับ
 ชะโมย ที่เป็น การไม่สามารถจะจับหรือล่องรู้ได้
 ผู้รับจ้างอีกจำพวกหนึ่งก็เช่น คนใช้แลเสมียนห้าง
 บุคคลจำพวกนี้ถึงจะได้รับค่าจ้างที่ดี เขามิ่่น่า
 ที่จะทำแต่เพียงอย่างดีที่สุดที่เขาจะทำได้เท่านั้น
 ถ้าทรัพย์สินถูกลักไปเขาก็ไม่ต้องรับผิดชอบ ถ้า
 เขาได้รับเงินของนายไว้แล้วได้เอาใส่กุญแจไว้ โดย
 ใช้ความระวังตามสมควรแล้ว เขาหาต้องรับผิด
 ชอบไม่

การรับจ้าง
 เปนไปรวม

ทาน, อธิบาย ความ
รับผิด ชอบ

ประการที่ ๒ เรื่องวาน ในเรื่องเช่นนี้ผู้
รับมอบหมายให้ทำธุระแก่ของนั้นไม่ได้รับประ
โยชน์อย่างใด ถ้าเขาทำธุระนั้น โดยความ
เดินเลื้อเป็นเหตุให้เสียหายเขาก็ต้องรับผิด
ชอบ ถ้าในคดีเรื่องนี้ เมื่อจำเลยรับชน บรวัน
ตีไปกลางทางมีผู้หนึ่งทำให้ บรวันตีนั้นเสียหาย
เขาหาต้องรับผิดชอบไม่ เช่นมีคนเมาเหล้า
มาทาบหรือแทงถึงบรวันตีแตกเป็นต้น ใน
เรื่องนี้จำเลยรับชน บรวันตี เขาได้ทำการนั้นโดย
ไม่เรียบร้อย ของเกิดเสียหายเพราะความเดิน
เลื้อของเขา เขาต้องรับผิดชอบ เหตุที่กฎหมาย
เป็นดังนี้ก็คือ ประการที่ ๑ ความเดินเลื้อเป็น
การหลอกลวงผู้มอบหมายทรัพย์สิน เขามอบหมาย
ทรัพย์สินให้ เพราะเหตุว่าผู้รับฝากรับรองว่า
จะทำโดยความระวัง การที่เขาไม่ระวังจึงเป็น
การหลอกลวงผู้มอบหมาย การที่เขาทำว่าจะ
ใช้ความระวังนั้นเป็นสิ่งที่ชักนำไปเจ้าของมอบ

ทรัพย์ให้ ในคดีเรื่องหนึ่งจำเลยรับ รักษาแพะ
 ๑๐๐ ตัวแล ทำให้ แพะจมน้ำตาย โดย ความ ผิด
 ของเขา ศาลพิพากษา ให้จำเลยแพ้ ข้อที่
 เดียงว่าจำเลย ในคดีที่พิพาทกันนี้ ไม่ได้ สิ้นจ้าง
 อย่างใด ศาลเห็นว่า ใน การที่ที่ เจ้าของทรัพย์
 เชื้อถือจำเลยแบ่น สิ้นจ้างอัน พอที่จะ ให้จำเลยทำ
 การ ด้วย ความ ระวัง ถ้าจำเลยสัญญาว่าจะ ชน
 บรันต์จาก ที่ หนึ่ง ไป ถึงอีก แห่งหนึ่ง ในวัน ไตวัน
 หนึ่ง สัญญานั้น ไม่มีให้จำเลยจำต้อง ชน ใน
 เรื่องนี้ จำเลย ยอมรับ ทำ แล ได้ เขาทำการ ที่ตนรับ
 มอบหมาย นั้น แลแล้ว ถึงหากว่า ไม่มีอำนาจจะ บัง
 คับให้ จำเลยทำการ เช่นนั้น ก็ดี แต่จำเลย ได้ลง
 มือ ทำ แล ทำการ ที่ตน รับ มอบ หมาย บกพร่อง ไม่
 สมควร เขาต้องรับ ผิดชอบ ถ้าช่าง ไม่ ยินยอม
 รับ ก่อเรือนให้ โจทย์โดยไม่มีสิ้นจ้างให้เสร็จ ภาย
 ในเวลา ไต เวลาหนึ่ง ภาย หลังเขา ไม่ทำให้ เสร็จ
 ตามสัญญา เขาหาต้อง รับ ผิด ชอบ ไม่ แต่ ถ้า

เขาถง มือ สร้าง เรือน แต่เขาทำ โดยผู้ มือ หยาบ
 ภายเขา จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ

ใน คดี เรื่อง นี้ บัณฑิต ที่ ต้อง วิวินิจฉัย นั้น มีว่า เมื่อ
 ผู้หนึ่ง ยอม รับ ทำ การ ผู้ใด โดย ความ สัมค ของ ตน เอง ถ้า
 คน ทำ โดย บก พร่อง ตน ต้อง รับ ผิด ชอบ ถ้า ละเลย เลี้ย
 ไม่ยอม ทำ ให้ หา ต้อง ถก บังคับ ให้ คนกระทำ ไม่ นอก
 นั้น ศาล ได้ ออก ความ เห็น ถึง เรื่อง กฎหมาย การ มอบ หมาย
 ทรัพย์ อย่าง อื่น เห็น กัน ว่าความ เห็น นั้น ดี มาก แต่ ถู ก ต้อง
 กับ กฎหมาย ข้าพเจ้า จะกล่าว ถึง คดี ที่ เกี่ยวเนื่อง โดย ตรง
 แก่ บัณฑิต ของ คดี นำ ก่อน แล้ว จะ กล่าวถึง บัณฑิต ที่ เกี่ยว
 ด้วย การ มอบ หมาย ทรัพย์ ทั่ว ไป

นำที่เขยนต์
 ที่ไม่มีสินจ้าง

เขยนต์ ที่ ได้ รับ ทำ การ ให้ เปลา ๆ มี ความ รับ ผิด ชอบ
 น้อย กว่าเขยนต์ ที่ ได้ รับ ค่าจ้าง แต่ ถ้า เขา ทำ การ โดย
 ความ เินเลื่อ อย่าง มาก แล้ว เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ

ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๓) จำเลย ได้ รับ รอง ต่อ โจทย์
 ว่า จะ เขา หนึ่งลือ รับ ประกัน ไฟ ไป ต่อ ชายให้ โดย ไม่คิด
 เขา ค่าจ้าง อย่าง ไต ใน การ ที่ เขา นำ หนึ่งลือ ประกัน ไป ต่อ
 ชาย นั้น เขา มี ความ เินเลื่อ ไม่ กระทำ ให้ ถู ก ต้อง ตาม
 แบบแผน เปน เหตุ ให้ หนึ่งลือ รับ ประกัน ชีวิต นั้น เลี้ย
 จำเลย ต้อง รับ ผิด ชอบ จำเลย ซึ่ง เปน คน รับรด ได้ รับ ของ ๆ

โจทยั มรรทุก ไป ของ นั้นไป หาย กลาง ทาง ค้าต คัดสิน ว่า
จำเลย มีความ เติง เต่อ มาก จำเลย ต้อง รับ ผิดชอบ (๒)

ลูก คำ ของ แบนกั คน หนึ่ง ได้ เขา หนี หรือ กำปั่น ไล่ หลัก
ทรัพย์ มอม ฝาก ไว้ แก่ แบนกั แต่ เขา เป็น คน ถือ กุญแจ
หนี หรือ กำปั่น นั้น ไว้ แบนกั ไม่ ได้ รับ ค่า จ้าง ใน การ รับ
ฝาก หนี นั้น แบนกั ได้ เขา หนี นั้น เก็บ ไว้ ใน ห้อง อัน แน่น
หนา ซึ่ง สำหรับ เก็บ หลัก ทรัพย์ ของ แบนกั ใน ห้อง นั้น คน
รับ เงิน ของ แบนกั มี อำนาจ เข้า ไป ได้ ผู้ นั้น ได้ ฆะโมย
หลัก ทรัพย์ ไป จาก หนี นั้น แด หลบหนี ไป ค้าต คัดสิน ว่า
แบนกั ไม่ มีความ เติง เต่อ อย่าง มาก เพราะ ฉนั้น ไม่ ต้อง
รับ ผิดชอบ (๓)

อะไร เป็น ความ
เติง เต่อ อย่าง มาก

ใน เรื่อง เอเยนต์ ที่ ไม่ ได้ รับ ค่า จ้าง เขา ต้อง ใช้ ฝีมือ ทำ
การ ตาม ที่ เขา แสดง ว่า มี อยู่ ถ้า เขา ไม่ ทำให้ เต็ม ตาม
ฝีมือ ของ เขา ๆ มีความ ผิด ถาน เติง เต่อ อย่าง มาก (๔)
เอเยนต์ ที่ แสดง ตน ว่า เป็น คน มี ฝีมือ แต่ มีความ ระวัง ระไว
ใน การ ที่ เขา จะ กระทำ ถ้า เขา ไม่ ใช้ ฝีมือ ตาม สัมคอร
หรือ ความ ระวัง ตาม สัมคอร เขา รับ ผิดชอบ ได้

ต่อไป นี้ จะ กล่าว ถึง การ มอม หมาย ทรัพย์ ต่าง ๆ ตาม ที่
แยก ไว้ ใน คำ พิพากษา ที่ กล่าว ข้าง ต้น

ฝาก

ผู้รับ ฝาก จะ ต้อง รับ ผิดชอบ แต่ เมื่อ ได้ มีความ เติง เต่อ
อย่าง มาก ถึง เขา จะ รักษา อย่าง เปน ของ ตน ก็ ดี เขา
อาจ มีความ เติง เต่อ อย่าง มาก ได้

เก็บ ของ ตก

ผู้เก็บ ของ ตก ได้ มี น้ าท ที่ เช่น เดียว หรือ เหมือน กับ ผู้รับ
ฝาก (๕) ถ้าผู้ใด ส่ง ทรัพย์สิน ใด ๆ ไป ยัง ผู้อื่น โดยเขา ไม่
ได้ร้อง ขอ อย่างใด ผู้ นั้น ห้าม น้ าท ที่ อย่างใด ที่ เกี่ยวข้อง
แก่ ทรัพย์สิน นั้น ไม่ (๖)

ยืม

ใน เรื่อง ยืม ทรัพย์สิน ผู้ ยืม ต้อง มี ความ รับ ผิด ชอบมาก
เพราะ เหตุ ว่า การ ยืม นั้น เป็น ประโยชน์ แก่ ผู้ ยืม ตรง กัน
ข้าม กับ การ ฝาก ซึ่ง เป็น ประโยชน์ แก่ ผู้ ฝาก อื่น บ้าง ที่
จะ ถือ ได้ ว่า ผู้ ยืม ได้ แสดง หรือ อวด อ่าง แก่ เจ้า ทรัพย์สิน
ว่า ตน มี ความ ซำนาญ พอ ที่ จะ รักษา ทรัพย์สิน ที่ ยืม ไป เพราะ
ฉนั้น เขา ต้อง ใช้ ความ ระวัง มาก ที่ สุด ใน การ จะ รักษา
ทรัพย์สิน นั้น ให้ พัน ชาติ รวย ถ้า เขา มี ความ เิน เลอ แต่ นิด
เดียว ก็ จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ ได้ อื่น เขา ไม่ มี อำนาจ
ทำ ให้ ผิด ข้อ ยืม เช่น เจ้า ของ ม้า ให้ จำเลย ยืม ม้า
มา ชี จำเลย ไม่ มี อำนาจ เขา ไป ให้ คน ไร่ ชี (๗) แต่
เจ้า ของ เขา ม้า ออก ชาย แล้ว เอเยนต์ ของ เจ้า ของ มอม ม้า
ให้ แก่ ก. เพื่อ ทด ลอง ตู ก. มี อำนาจ ให้ คน ที่ มี ความ
สามารถ ลอง ชี ม้า นั้น ตู ได้ เพราะ ต้อง ถือ ว่า เจ้า ของ
อนุญาต ให้ ทำ เช่น นั้น ได้ (๘) ถ้า ทรัพย์สิน อยู่ใน ความ
รักษา ของ ผู้ ยืม มี ผู้อื่น มา ทำ ร้าย ต่อ ทรัพย์สิน นั้น โดย
ผู้ ยืม เช่า ทรัพย์สิน ไม่ ได้ เิน เลอ ผู้ ยืม ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ

เช่า ทรัพย์สิน

ใน เรื่อง เช่า ทรัพย์สิน ที่ กล่าว ใน คำ พิพากษา นำ ว่า
ต้อง ใช้ ความ ระวัง มาก ที่ สุด นั้น ตู เหมือน จะ ให้ เช่า

ใจว่า ใช้ ความ ระวัง พอ ส้มควรว เพราะ ผิด กันกับ
 ใน เรื่อง ยืม ทรัพย์ ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๙) ผู้ที่ เช่า
 ม้า ไป มี นำที่ จะ ต้อง ใช้ ความ ระวัง ตาม ส้มควรว เหมือนกับคน
 ที่ มีสติ สัมปชัญญะ จะใช้ แก่ ม้า ของ คน เช่ง เท่า นั้น ถ้า ม้า
 ที่ เช่า เจ็บ เขา หา ยา ให้ กิน เช่ง ไม่ เรียก หมอ รักษา ม้า
 มา ถ้า ม้า เป็น อันตราย เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ ถ้า ผู้ เช่า
 เขา ทรัพย์ ไป ขาย โดย ไม่ มี อำนาจ ความ เกี่ยว ข้อง เรื่อง
 การ มอบ ทรัพย์ หมด ไป ทันที คือ ถือ ว่า ผู้ เช่า ถือ ทรัพย์
 นั้น ไว้ โดย ผิด กฎหมาย เจ้า ของ มี อำนาจ พ้อง เรียก
 ทรัพย์ นั้น จาก ผู้ ที่ รับ ซื้อมา โดย สุจริต ได้ (๑๐) เพราะ
 ฉะนั้น ผู้ ที่ ซื้อมา แะ เชื้อ จาก จำเลย ได้ ผิด แะ นั้น ไว้ แก่
 จำเลย ภาย หลัง จำเลย ได้ เขา แะ นั้น ไป ขาย เสีย อีก ต่อ
 หนึ่ง ก่อน ที่ ถึง วัน ผิด ใช้ เงิน ผู้ ซื้อมา พ้อง ผู้ ขาย ทาง ประ
 ทฤษฎี ร้าย ส่วน แ่ง ได้ (๑๑)

ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๑๒) มี ผู้ เช่า รถ ม้า ไป คน ขับ รถ
 ของ ผู้ เช่า เช่ง ทำ ให้ รถ ม้า เสีย หาย ขณะ ที่ คน ขับ เขา
 รถ ม้า นั้น ไป ใช้ ประโยชน์ ของ คน โดย ไม่ มี อำนาจ ผู้
 เช่า ก็ ยัง ต้อง รับ ผิด ชอบ

จำนำ

ใน เรื่อง จำนำ ผู้ รับ จำนำ ต้อง ใช้ ความ ระวัง ตาม ขววมค
 ที่ จะ รักษา ของ นั้น ไว้ ให้ ปราศ จาก อันตราย เขา ไม่ มี
 นำที่ ใช้ ความ ระวัง มาก กว่า นั้น ถ้า เขา ใช้ ความ ระวัง เช่น

นั้นแล้ว ของหาย ไป เขามีอำนาจฟ้องเรียกหนี้สินได้
 (๑๓) อนึ่งถ้าทรัพย์หลายสิ่งจำหน่ายรวมกัน ทรัพย์สิ่ง
 หนึ่งหาย ไป โดยไม่ใช่ ความผิด ของผู้รับจำหน่าย ทรัพย์
 ที่ เหลือ คงเป็น ประกัน สำหรับหนี้ ทั้งหมด (๑๔) ถ้าผู้จำหน่าย
 ไม่เอาเงิน มา ใ้ตามกำหนด เวลาที่สัญญากัน ผู้รับ
 จำหน่าย มีอำนาจ เอา ทรัพย์ที่ จำหน่าย ขาย เสีย เชิงได้ (๑๕) หรือ
 จะฟ้อง เรียก หนี้สิน แล ยึด ทรัพย์ นั้นไว้ เป็น ประกัน หนี้ ที่
 ฟ้อง เรียก ไว้ พดาง ก่อน ได้ อนึ่ง เห็น กันว่า ถ้า ไม่มี
 กำหนด เวลา ใ้ ทรัพย์ คั้น ผู้รับจำหน่าย มีอำนาจ ร้องขอ
 ให้ ผู้จำหน่าย เอาเงิน มา ใ้ ทรัพย์ ไป ได้ ถ้า ผู้จำหน่าย ละ
 เถย เสีย ไม่ พระพฤติ ตาม คำขอ ร้อง เช่น นั้น เมื่อ ผู้รับ
 จำหน่าย ได้ บอก ให้ ทราบ โดย สมควร แล้ว เขามี อำนาจเอา
 ทรัพย์ นั้น ขาย เสีย ได้ ถ้า ขาย ทรัพย์ ไป ได้เงิน เกิน กว่า
 หนี้ เงิน ที่ เกิน เป็น ของผู้จำหน่าย (๑๖) ถ้า ขายได้เงิน
 น้อย ก็ ฟ้อง เรียก เงิน เพิ่ม เติม จากผู้จำหน่าย ได้ ผู้จำหน่าย
 จะขอ ใ้รับ ของที่ จำหน่าย เป็น สิทธิ ของตน ไม่ได้ (๑๗)

(ขอ ให้ สังเกต ว่า ข้อ ความ ใน ตอน นี้ ขัด กับ กฎหมาย
 ของ เรา)

อำนาจกักทรัพย์
 ได้ ต่างกัน

อนึ่ง ควร จะ จำไว้ว่า มีอำนาจ ชนิด หนึ่ง ซึ่ง เรียก
 ตาม ภาษา อังกฤษ ว่า (Lien) ข้าพเจ้า จะ เรียก เป็น
 ภาษา ไทย ว่า อำนาจ กัก ทรัพย์ คือ อำนาจ ของ ผู้หนึ่ง

ที่ จะ มอง เห็นว ทรัพย์ ของ ผู้ อื่น ซึ่ง อยู่ ใน ความ ปกครอง
ของ คน ใด จน กว่า ผู้ นั้น จะ ได้ ใ้ หั้น ซึ่ง เกิด จาก ทรัพย์ รวย
นั้น อำนาจ ก็ ทรัพย์ นี้ อาจ เกิด ขึ้นได้ โดย เหตุ การ ต่าง ๆ
เช่น เจ้า ของ นาฬิกา เขา นาฬิกา ไป ให้ ช่าง แก้ว แล้ว ไม่
ใ้ ค่า จ้าง หรือ เจ้า ของ โค ปล่อยให้ โค เข้าไป กิน ผล ชาติ น
ของ เจ้า ของ ส่วน เหล่า นี้ เป็น ต้น ผู้ ที่ เป็น เจ้า หั้น มี อำนาจ
ก็ ทรัพย์ เหล่า นั้น ใด จน กว่า จะ ได้ รับ เงิน หั้น ดิน ครอบ ถ้วน

ทรัพย์ เป็น ประกัน
ในการ จำนำ

ขอใ้ สัจ เกิด ต่อ ไป ว่า อำนาจ ก็ ทรัพย์ อย่าง หนึ่ง อำนาจ
ยึด ทรัพย์ ที่ จำนำ ใ้ ต่าง หั้น อย่าง หนึ่ง แต่ อำนาจ ใน
ทรัพย์ ที่ ขายฝาก ทรัพย์ อย่าง หนึ่ง มี ลักษณะ ผิด กัน คือ ใน
เรื่อง ก็ ทรัพย์ เจ้า หั้น ไม่ มี อำนาจ ที่ ขาย ทรัพย์ ที่ กักไว้

ทรัพย์ เป็นประกัน
ในการ ขายฝาก

นั้น ได้ (๑๘) ใน เรื่อง ขาย ฝาก นั้น เท่า กับ ผู้ ขาย ฝาก
โอนกรรมสิทธิ์ ใ้ แก่ ผู้ รับ ขาย ฝาก แล้ว เว้น แต่ มี ข้อ แม่
หรือ ข้อ สัญญา ที่ ใ้ ผู้ ขาย ใ้ คั้น ได้ เพราะ ฉนั้นถ้า ผู้
ขาย ทำ ผิด ข้อ แม่ หรือ ข้อ สัญญา ทรัพย์ นั้น ก็ เป็น สิทธิ แก่
ผู้ รับ ข้อ ฝาก ทั้น ที่ ใน เรื่อง จำนำ กรรมสิทธิ์ ใน ทรัพย์ ที่
รับ จำนำ หาได้ ตก ไป ยัง ผู้ รับ จำนำ ไม่ เป็น แต่ มี อำนาจ
พิเศษ ใน ทรัพย์ ที่ รับ จำนำ ถ้า ผู้ รับ จำนำ ผิด สัญญา ก็ ไม่ ทำ
ใ้ ผู้ รับ จำนำ มี กรรมสิทธิ์ ใน ของ จำนำ เป็น แต่ ทำ ใ้ มี
อำนาจ จำ หน่าย ของ จำนำ แต่ ถ้า ได้ เงิน เกิน หั้น ต้อง
ส่ง คั้น ใ้ เจ้า ของ ถ้า เขา ละเลย ไม่ ใ้ อำนาจ อั้น นั้น เจ้า
ทรัพย์ มี อำนาจ ขอ ใ้ ทรัพย์ คั้น ได้

กฎหมาย ชาย ฝาก ที่ ถ้าว มาข้าง ต้น หา ตรง กับ กฎหมาย
 ชาย ฝาก ที่ ดิน ของ เราไม่ เพราะ เหตุ ว่า ชาย ฝาก ของ เขา
 ที่ ดิน ที่ ชาย ฝาก อยู่ ใน ความ ยึด ถือ ของ เจ้า ของ คือ ตรง
 กัน กับ จำนำ ของ เรา ใน เรื่อง การ ยึด ถือ ตรง กัน ข้าม กับ ชาย
 ฝาก ของ เรา ซึ่ง ที่ ดิน อยู่ ใน ความยึด ถือ ของผู้ ชื้อ แต่ข้อ
 กฎหมาย คล้าย กฎหมาย ชายฝาก ที่ ดินของ เรา เพราะเหตุ
 ว่า ถ้า ผู้ ชายฝาก ทำผิด สัญญา ที่ดิน เป็น สิทธิ แก่ ผู้ ชื้อ
 ทันที ททรัพย์ เคสอื่น ที่ เขา อาจขาย ฝากกัน ได้ โดย ไม่ต้อง
 มี หนังสือ เอก สาร (๓๙)

เถียง กรรรมสิทธิ
 ผู้จำนำ

ผู้รับ จำนำ มี อำนาจ เถียง ได้ ว่า ไม่ใช่ ของ ผู้จำนำ เป็น
 ของ คน ที่ ๓ แต่ นำ ที่ ใน การ ลืมเช่นนั้น ตก อยู่แก่ เขา (๒๐)
 ใน ส่วน ผู้รับ มอบ หมายถึง ททรัพย์ ประเภทอื่นก็เถียงได้ เหมือนกัน
 (๒๑) แต่ เขา ต้อง แสดง ว่า เขา เถียง เช่น นั้น ใน นาม แลโดย
 อำนาจ ของ คน ที่ ๓ (๒๒) หรือแสดง ว่า คน ที่ ๓ ได้ รับ
 ได้ เขา เสียแล้ว (๒๓)

ปล่อย ของ จำนำ

สัญญา จำนำ เป็น การ มอบ หมายถึง ททรัพย์ ให้แก่ กัน เพราะ
 ฉะนั้น การ มอบ ความ ปกครอง ของ จำนำ ให้แก่ กัน จึง เป็น หัว
 ใจ ของ การ จำนำ (๒๔) ถ้า หาก ว่า ผู้รับ จำนำ คืน ททรัพย์
 ให้ผู้จำนำ ไป เขา หมัด อำนาจ ที่ จะ ถือว่า ททรัพย์ นั้น เป็น
 ประกัน (๒๕) แต่ นี้ หมายถึง ความ ว่า คืน ให้ ไป โดย ตั้งใจ
 เลิก การ จำนำ ถ้า ผู้รับ จำนำ เขา ของ นั้น ไป จำนำ แก่ คน

อื่น อีก ต่อ หิ้ง หรือ เขา ไป ชาย เสีย เขา มี อำนาจ ที่ จะเอา
ทรัพย์ นั้น คืน มา ยึด ไว้ ต่าง หิ้ง ได้ (๒๐) ใน เรื่อง ที่ ผู้รับ
จำนำ เขา ของ จำนำ ไป ชาย เสีย ก่อน เวลา ที่ กำหนด จะ ได้ กัน
ผู้จำนำ พ้อง เรียก ค่า เสีย หาย ค่า ตัดสิน ให้ ผู้รับ จำนำ
หัก เงิน หิ้ง คืน เต็ม จาก ค่า เสีย หาย ได้

กฎหมาย ใน ข้อ นี้ ได้ อธิบาย ไว้ ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๒๑)
ตั้ง นี้ การ ให้ ทรัพย์ เป็น ประกัน มี อยู่ ๓ อย่าง คือ กักทรัพย์
อย่าง หนึ่ง ชาย ฝาก อย่าง หนึ่ง อีก อย่าง หนึ่ง คือ จำนำ ซึ่ง
อยู่ใน ระหว่าง กตาง กัก ทรัพย์ แล ชาย ฝาก จำนำ คือ มอบ
หมาย ทรัพย์ ให้ ถือไว้ เป็น ประกัน หิ้ง ผู้รับ จำนำ มี อำนาจ
ใน ของ จำนำ แต่ พอ สัมควร กับ การ ที่ ตน จะ ได้ เงิน หิ้ง คืน คืน
ผู้จำนำ ยัง มี อำนาจ จำหน่าย ทรัพย์ นั้น ได้ แต่ ผู้ซื้อ ไม่ มี
อำนาจ เขา ทรัพย์ นั้น ไป ได้ จนกว่า จะ ได้ ใช้ หิ้ง คืน แล้ว
ถ้า ผู้รับ จำนำ ได้ ทำ การ อย่าง ไต แก่ ทรัพย์ เกิน กว่า อำนาจ ของ
เขา แล ทำ ให้ เป็น การ ถ้ามก แก่ เจ้า ของ ที่ จะ ได้ ทรัพย์
คืน เขาก็ ทำ ผิด ฐาน ประทุษร้าย ส่วน แห่ง แต่ การ ที่
ผู้รับ จำนำ ชาย ของ จำนำ โดย ผู้จำนำ สัมควรตาย แต่ ไม่
บอก ให้ เขา เขา เงิน มา ได้ เสีย ก่อน จะ ถือว่า ผู้จำนำ สะละ
อำนาจ ใน ทรัพย์ แล ผู้จำนำ มี อำนาจ เรียก ทรัพย์ นั้น คืน ไม่
ได้ พ้อง ได้ แต่ เรียก ค่า เสีย หาย

คืนของจำนำ

ถ้า ผู้รับจำนำ มอบ ของ จำนำ คืน ให้ ผู้จำนำ ไป เพื่อ ประ
โยชน์ อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง ซึ่ง ไม่ เป็น การ ขัด กับ สัจญา

จำนำ ก็ ถือว่า เหมือน ทรัพย์สิน นั้น อยู่ใน ความ ยึด ถือ ของ ผู้รับจำนำ ๆ ยังมี อำนาจใน ของประกัน นี้ย่อย (๒๘) เช่น ผู้รับจำนำ ทั้ง ของ ไว้ ที่ บ้าน เรือน ของ ผู้รับจำนำ (๒๙) หรือ ผู้รับจำนำ มอบให้ ผู้จำนำเอา ทรัพย์สิน นั้น ขายแทน ถาน เปน เอเจนต์ ของ ผู้รับจำนำ (๓๐)

กฎหมาย โรงจำนำ

ใน เรื่อง โรงจำนำ มี กฎหมาย เปน พิเศษ เปลี่ยนแปลง กฎหมาย ขรรคมทา เพื่อ จะ ได้ เทียบ เคียง คู่ กับ พระราชบัญญัติ โรงจำนำ ของ เรา ข้าพเจ้า จะ ยก ใจ ความ แห่ง กฎหมาย โรงจำนำ ของ เรา ขึ้น กล่าว พอ สั้นครว กฎหมาย นั้น ว่า ด้วย การ จำนำ ไม่เกิน ๓๐ ปอนด์ ถ้า ของ จำนำ กัน ตั้งแต่ ๓๐ ซิตลง มา เมื่อ พัน กำหนดไว้ เปน สิทธิ แก่ ผู้รับจำนำ ทันทที ของ ที่ จำนำ กัน เปน เงิน มาก กว่า นั้น เจ้าของ โรงจำนำ ต้อง นำ ออก ขาย ก่อน ขายผู้จำนำ ได้ ได้ (๓๑) ถ้า จำนำ ของ กัน เกิน ๒ ปอนด์ ผู้จำนำ แล ผู้รับจำนำ อาจทำ สัญญา กัน เปน ข้อ พิเศษ ตาม แต่ จะ ตก ลง กัน ได้ แล พระราชบัญญัติ โรงจำนำ นี้ ไม่ งด้าง อำนาจ ของ ผู้รับจำนำ ที่ จะ ร้อง เรียก เงิน เพิ่ม เติม จาก ผู้รับจำนำ ถ้า เขา ขาย ทรัพย์สิน ได้ น้อย กว่า เงิน ที่ ฎไป (๓๒) เมื่อ เขา ทรัพย์สิน ออก ขาย ทอดตลาด ผู้รับจำนำ มี อำนาจ ข้อ ของ นั้น ได้ แต่ เขา ไม่มี อำนาจ ดี กว่า ผู้จำนำ (๓๓) กล่าว คือ ถ้า ผู้รับจำนำ ไม่มี กรรม สิทธิ ใน ทรัพย์สิน นั้น ผู้รับจำนำ ก็ ไม่มี กรรมสิทธิ ดี กว่า

คืนของจำเลยให้
แก่ผู้ถือตัว

การ มอบ ของ จำนำ ให้ แก่ ผู้ ถือ ตัว จำ นำ มา โถ่ ของ ไม่
ทำ ให้ ผู้ รับ จำนำ พ้น ความ ผิด ชอบ ต่อ ผู้ ที่มี อำนาจ ยิ่ง กว่า
ผู้ จำนำ (๓๕)

ของ โรงจำนำสัญญา
โดยไฟ

กฎหมาย เดิม เจ้าของ โรงจำนำ ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน การ
ที่ ของ จำนำ สัญญา ไข โดย ไฟ ใหม่ เว้น ไว้ แต่ จะ เกิด
ขึ้น โดย ความ ผิด หรือ ความ เกล่ ของ เขา แต่ กฎหมาย
ใหม่ บัญญัติ ว่า เจ้า ของ โรง จำนำ ต้อง รับ ผิด ชอบ เสมอ
แต่ กฎหมาย ให้ อำนาจ เขา ทำ สัญญา รับ ระกัน ไฟ เหน้ ราคา
ของ จำนำ ตัว จำนำ ซึ่ง ทำ เปน ๒ ฉบับ นั้น เปน ทรัพย์สิน ที่ ถูก
ถัก ใต้ (๓๕) ศาล ถือ ว่า ผล ประโยชน์ ของ เจ้า ของ โรง
จำนำ ใน ทรัพย์สิน ที่ จำ นำ กับ นั้น เปน ทรัพย์สิน ที่ ถูก ยึด เพื่อ ใช้ หัก
สิน ใต้ (๓๖)

จำง

ใน เรื่อง มอบ หมาย ของ ให้ แก่ กัน ใน ทาง จำง นั้น ก็ คือ
เจ้า ของ จำง ให้ รักษา ของ ให้ พัน อันตราย หรือ จำง ให้ ขน
ของ ไป ที่ อื่น หรือ จำง ให้ ทำ อะไร แก่ ของ นั้น โดย มี สิทธิ
จำง หรือ ค่าจำง ซึ่ง เจ้าของ จะ ต้อง เสีย ให้ แก่ ผู้ รับ มอบหมาย
ทรัพย์สิน เช่น มอบ ของ ให้ เจ้าของ โรง เก็บ ของ หรือ เจ้า
ของ ทำ เรือ รักษา ให้ พัน อันตราย หรือ มอบ ผ้า ให้ ช่าง ตัด
เสื้อ เครื่อง นุ่ง ห่ม หรือ มอบ เพ็ชร์ พลอย ให้ ช่าง ทอง ประ ตัม
หรือ มอบ ตรา ให้ ช่าง แกะ สลัก หรือ มอบ นาฬิกา ให้ ช่าง
แก้ เหล่า นี้ เปน ต้น ใน เรื่อง เช่น นี้ ผู้ รับ จำง มี หน้าที่ ทั้ง ที่

ต้อง ใช้ ความ ระวัง
พอ ส้มควรว

จะ ต้อง ทำ การ จ้าง นั้น แต่ ทั้ง จะ ต้อง ใช้ ความ ระวัง อย่าง
ธรรมดา ไม่ ให้ ของ เปน อันตราย เช่น ถ้า ช่าง นาฬิกา รับ
นาฬิกา ไว้ แก่ เขา ต้อง ใช้ ความ ระวัง อย่าง ตาม ธรรมดา ใน การ
รักษา นาฬิกา ถ้า เขา ใช้ ความ ระวัง น้อย ไป เขา ต้อง
รับ ผิด ชอบ (๓๗) ถ้า เจ้า ของ ทำ เรือ รับ จัด แจง จุดเรือ
ที่ ทำ ของ เขา เขา มีความ เกลื่อน เปน เหตุ ให้ เกิด อันตราย
ขึ้น เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ (๓๘) ถ้า เขา บอก ให้ เรือ มา
จอด ใน ที่ ไม่ ส้มควรว จะ จอด หรือ เขา ไม่ ได้ ไต่ สอน ว่า ช่าง ได้
น้ำ มี อะไร ที่ ไม่ ส้มควรว เรือ จะ จอด เหล่า นี้ ถ้า เกิด
เสีย หาย ขึ้น เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ ผู้ รับ จ้าง เลี้ยง ลี้ควัว ปล่อยให้
ประตุ รัว ล้อม นา ของ เขา เบ็ด ได้ โคน กระบือ พัดไป เขา
ต้อง รับ ผิด ชอบ (๓๙)

ถ้า มี อันตราย พิเศษ หรือ เหตุ เกิด ขึ้น ผิด ความ คาดหมาย
ผู้ รับ มอบหมาย ทรัพย์ ต้อง ใช้ ความ พยายาม ให้ ส้มกับ เหตุการ
เพื่อ จะ บ้องกัน ให้ พัน อันตราย (๔๐)

ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๔๑) เรือ ของ โจท อยู่ใน ภู มี น้ำ
ขึ้น มาก ผิด ธรรมดา ทำให้ ประตุ ภู พัง เรือ ของ โจท หนี ไป
กระทบ กับ เรือ ขึ้น เสียหาย ถ้า มี คน อยู่ใน ที่ นั้น พอ ก็ อาจ
จะ บ้องกัน ไม่ ให้ ประตุ พัง ได้ ฝ่าย จำเลย คือ เจ้า ของ ภู
ร้อง ขอส้ม ว่า ประตุ ภู นั้น ไม่ ชำรุด อย่างใด เปน ประตุ แข็ง แรง
ดี คาด เห็น ว่า เจ้า ของ ภู ต้อง รับ ผิด ชอบ เพราะ

เมื่อ ความ อันตราย จะ มา ถึง เจ้า ของ ชู้ ควร เตรียม คน ไว้
ใน ชู้ ให้ พร้อม เพื่อ เป็น ทาง บัง กัน เช่น เดียว กับ ถ้า เจ้า ของ
โรง รับจ้าง เก็บของ ใช้ กว้าง อัน ขำ รุก กว้าง ของ ชู้ นของ
ต้อง เสีย หาย (๔๒) หรือ ถ้า โรง เก็บ ของ ๆ เขา ไม่ สัม ครร
เป็น ที่ เก็บ ของ ๆ เป็น อันตราย สูญ หาย (๔๓) เขาก็ ต้อง รับ
ผิด ชอบ ถ้า เป็น เหตุ เอก สิ เตน ต์ เกิด ขึ้น โดย ไม่ ใช้ ความ
ผิด ของ เขา ๆ ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ (๔๔)

ผู้รับ มอบหมาย
ทรัพย์สิน ต้อง สืบ ว่า
คน ใช้ ความ รว วัง

เมื่อ มี ความ เสีย หาย เกิด ขึ้น เป็น นาท ของ ผู้รับ มอบ
หมาย ทรัพย์สิน จะ สืบ ว่า ความ เสีย หาย เกิด โดย เขา ไม่ มีความ
เงิน เลื่อ (๔๕) ถึง ทกว่า เจ้า ของ ทรัพย์สิน จะ ได้ มี โภ กาศ เห็น
ความ ขำ รุก ของ โรง เก็บ ของ จะ กล่าว ว่า เจ้า ของ ยินยอม มอบ
หมาย ให้ โดย ไม่ เกรง อันตราย ที่ จะ เกิด ขึ้น นั้น ไม่ ได้

ใน จำ พก ผู้รับ มอบหมาย ทรัพย์สิน ประเภท นี้ มี อยู่ ๒
จำ พก ซึ่ง มี ความ รับ ผิด ชอบ มาก กว่า ที่ กล่าว มา ข้าง ต้น
บุคคล ๒ จำ พก นั้น คือ เจ้า ของ ที่ พัก คน เดิน ทาง ที่ ได้
นำ คำ พิพากษา มา ลง แล้ว ใน ตอน ๑ ของ หนังสือ นี้ ชื่อ
จำ พก หนึ่ง ก็ คือ ผู้ ชน ของ ตำ บาร วณ ชน

ใคร เป็น รับจ้าง
ชนของ

ผู้ ชน ของ ตำ บาร วณ ชน นั้น คือ คน ที่ รับ ของ ใคร ๆ ที่ ต้องการ
จะ จ้าง เขา จาก ที่ หนึ่ง ไป ยัง ที่ หนึ่ง โดย เรียก เขา คำ จ้าง
เช่น เจ้า ของ ต่าง เกวียน, เรือ ฉลอม, เรือ ไฟ, หรือ รถ บรรทุก
ของ เป็น ต้น การ ชน ของ จะ ชำ นน้ำ ชำ นทะเล หรือ ไม่ กำหนด

แม้ว่าจะเข้าไปยังที่ใด ก็ไม่สำคัญ เจ้าของมีเรือ
 หลายลำไว้ให้คนเช่า ถึงเรือนั้นผู้เช่าจะเข้าไปเล่นเที่ยว ๆ
 ก็ดีก็ยังมีเรียกว่าผู้เช่า แต่เจ้าของรถซึ่งหาเงินเป็น
 คราว ๆ ไม่ใช่มีกำหนดว่าหาเงินตั้งแต่บัดนั้นถึงนี้ เป็นแน่นอน
 ไม่อยู่ในจำพวกรับจ้างขนของ (๕๖) ปัญหาที่ว่าจำเลย
 ทำการถานเป็นผู้อื่นของสาธารณชนหรือไม่ นั่นเป็นปัญหา
 ข้อเท็จจริง (๕๗)

คนรับจ้างคนโดยส่วนอย่างเดียวหาใช่ผู้อื่นของไม่ (๕๘)
 เพราะฉะนั้นรถไฟไม่เป็นผู้รับขนคนโดยส่วน (๕๙) นี้ไม่
 ก็นถึง การที่รถไฟรับจ้างบรรทุกของต่างหาก เจ้าของ
 รถเข้าไม่ได้เป็นผู้ขนของที่คนโดยส่วน เขาคิดตัวไปด้วย (๕๐)

รถไฟ

ถึงหากว่ารถไฟไม่ใช่เป็นผู้รับจ้างขนคนโดยส่วน ก็
 เป็นผู้รับจ้างขนของ นี้ ก็นถึงสัตว์มีชีวิตด้วย (๕๑)
 เว้นไว้แต่จะได้มีกฎหมายพิเศษ หรือ ข้อสัญญาจำกัดความ
 รับผิดชอบให้เป็นอย่างอื่น (๕๒) อื่น ๆ คนโดย
 ส่วน ซึ่งกฎหมายอนุญาตให้เขาขึ้นรถไฟไปกับเขาได้
 โดยไม่เสียค่าบรรทุกนั้น ถ้าทรัพย์สินนั้นเสียหาย คุ
 เหมื่อนรถไฟจะ ต้อง รับผิดชอบฐานเป็นผู้ขนของ เว้น
 ไว้แต่ของนั้นจะเสียหายโดยเหตุที่คนโดยส่วนไม่ใช่ความ
 ระวัง คามสมควร (๕๓) เช่น คนโดยส่วน เขา หีบ ส่งให้คน
 ไร้ของรถไฟ เพื่อให้เขาไปได้ใน รถ ก่อน เวลา รถออก

ใคร พ้อง เรียก
ค่าเสียหายได้

พอ ส้มควรว ของ หาย รถไฟ ต้อง รับ ผลิต ขอบ อื่นถ้า
ของ ได้ มา ถึง ที่ แล้ว เจ้า ของ ไม่ มา รับ เอาไป ใน เวลา
ส้มควรว ถ้า เกิด สูญหาย รถไฟ ไม่ ต้อง รับ ผลิต ขอบ (๕๕)

นาย ชี้ช ตัว ให้ คน ไร่ ของ ตน โดย ผ่าน รถไฟ ของ
คน ไร่ หาย ใน รถไฟ โดย ความ เหนือ ของ รถไฟ คน ไร่
นั้น พ้อง บริษัท รถไฟ ได้ เอ็ง เพราะ อานาจ เช่น นั้น ไม่ เกี่ยว กับ
สัญญา (๕๕) อื่น ถ้า คน ไร่ เอา ของ นาย ไร่ ใน รถ ด้วย
เหมือน อย่าง ว่า เปน ของ ตน ของ นาย นั้น หาย นาย ก็
พ้อง เอ็ง ไม่ ได้ (๕๐) คน ไร่ ชี้ช ตัว ได้ เอา ของ ๆ นาย ไร่
ไป บน รถไฟ บริษัท ทำให้ ของ นั้น เสีย นาย พ้อง ทาง
ประมุข ฐรวิสัย ส่วน แ่ง ได้ กล่าว คือ ถ้า ของ คน ไร่ อยู่ ใน
รถไฟโดย ชอบ ด้วย กฎหมาย บริษัท รถไฟ กระทำ การ อย่าง
ใด ลง เปน เหตุ ให้ ของ เสีย หาย บริษัท ต้อง รับ ผลิต ขอบ
ต่อ เจ้า ของ

หน้าที่ ของ ผู้ ชน ของ

เด็ก ที่ โดย ผ่าน รถไฟ กับ มารดา ของ เขา ถูก ฆาต ฆาต จับ เพราะ
ความ เหนือ ของ บริษัท ไม่มี ทาง จะ พ้อง บริษัท ได้ (๕๖)

เหตุ ที่ ผู้ ชน ต้อง รับ ผลิต ขอบ มากกว่า ขวรมตา นั้น ก็ คือ
เกี่ยว ด้วย การ รับ จ้าง หา กิน ต่อ ประชาชน แด ตาม หน้าที่ ของ
เขา ที่ มี ต่อ ประชาชน เปน การ จำ เปน อย่าง ที่ สุด ซึ่ง
จะ ต้อง ชื้อ ตรง แด ทำ การ อย่าง ดี เขา มี หน้าที่ จะ ต้อง
รับ ชน ของ เมื่อ มี ผู้ จ้าง วัน ไร แต่ จะ มี เหตุ ผล พิเศษ
เช่น ที่ บรรทุก เต็ม เสีย แล้ว หรือ เจ้า ของ จะ ให้ เขา รับ

ผิด ชอบ มาก เกิน สมควร หรือ ไม่ใช่ ของ ที่ เขา รับ จำ
จน (๕๘)

ได้ถาม ถึงของใน
หีบห่อ

ผู้ ขน มี นำ ที่ จะ สอบ ถาม ว่า อะไร มี ใน หีบ ห่อ ที่ เขา รับ
จน ถ้า เขา ไม่ ถาม แด่ ไม่มี การ ฉ้อ โกง หลอก ถวง อย่าง
ใด ใน เวลา รับ ของ เขา จำ เเน่ ต้อง ขน หีบ ห่อ ตาม ที่ รับ
ไว้ นั้น ใน คดี เรื่อง นี้ เจ้า ของ เรือ จำ รับ จำ บรร
ทุก รด ชำ พก ในรถ มีหีบ เพ็ชร พลอย แด่ นาฬิกา ซึ่ง
เจ้า ของ ไม่ บอก ให้ทราบ หีบ นั้น เกิด เสีย หาย เพราะ
นำ หัก หีบ นั้น ประ การ หนึ่ง กับ เหตุอื่น ด้วย เจ้า ของ เรือ
จำ ก็ ยัง ต้อง รับ ผิด ชอบ ถ้า คน โดยส่วน ส่ง หีบ ห่อ สิ้น
ค่า ให้ แก่ บริษัท รถ ไฟ อย่าง ว่า เป็นของ ส่วนตัว ไม่ เสีย ค่า
บรรทุก บริษัท ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ ตาม ของ นั้น เสีย หาย

ความ รับ ผิดชอบ
ของ ผู้ ขน

ผู้ ขน ต้อง ใช้อย่าง ระวัง อย่าง อุกฤษฐ์ ที่ จะ รักษา ของ
ให้ พัน อันตราย ตาม กฎหมาย ขรรมตา เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ
ใน ความ เสีย หาย ที่ เกิด ขึ้น ไม่ว่า โดย เหตุ ใด เว้น ไว้ แต่
จะ เป็น โดย ภัย ที่ เกิด ขึ้น ด้วย ความ บันดาล เช่น แผ่น ดิน ไหว
ฟ้า ผ่า แด่ น้ำท่วม เหล่า นี้ หรือ เกิด ขึ้น จาก ราชสัตว์ (๕๙)
ถ้า ของ ที่ บรรทุก เกิด เสีย หาย ขึ้น ตาม ขรรมตา ของ มัน เอง
ผู้ ขน ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ เช่น ผู้ ขน ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ
ใน ความ เสีย หาย ที่ เกิด ขึ้น แก่ แพะ เพราะ ความ ชั่วร้าย
ของมัน เอง ไม่ใช่ ความ เกลอ ของ ผู้ ขน (๖๐) ความ

เสียหายเกิดขึ้น โดยที่เจ้าของไม่ห่อหุ้ม ผู้ชนไม่ต้อง
รับผิดชอบ (๒๓)

จำกัด ความ รับผิดชอบ

ความ รับผิดชอบ ของ ผู้ ชน ตาม กฎหมาย ธรรม คา หนัก
มาก แด จน ถึง เปน อันตรายแก่ ผู้ ชน ได้ ผู้ ชน จึง ได้ เลี่ยง
โดย ทำ สัญญา เปน พิเศษ กับ ผู้ จ้าง คือ ออก ประกาศ ว่า
จะ รับ ชน โดย อาการ อย่างใด แด รับผิดชอบ เพียง เท่าใดอย่าง
ใด ถ้า ประกาศ นั้น ทราบ ถึง ผู้ จ้าง ก็ เหมือน ว่า ผู้ จ้าง
ได้ จ้าง ชน ตาม ข้อ สัญญา ใน ประกาศ นั้น ต่อมา ได้ มี กฎ
หมาย พิเศษ บัญญัติ ความ รับผิดชอบ ของ ผู้ ชน

ตัวกฎหมาย ทาง บก ข้าพเจ้า จะ ยก ใจ ความ ย่อ ๆ ของ กฎหมาย นั้น มา ลง ไว้
ใน ที่ นี้ ใน ทาง บก ผู้ ชน ของ ไม่ ต้อง รับผิดชอบ ใน ของ
ที่ เปน เครื่อง เงิน ทอง แด หนังสือ หดัก ทรัพย์ เปน ต้น ซึ่ง
ราคา เกิน กว่า ๑๐ ปอนด์ เว้น ไว้ แต่ เสดา เจ้า ของ ผาก ของ
จะ ได้ บอก ให้ ผู้ ชน ทราบ เพื่อ ผู้ ชน จะ ได้ เรียก ค่า ชน แพง
ขึ้น แต่ ถ้า ผู้ ชน มี ความ เหนือ มาก ใน การ ที่ ทรัพย์ สูญ
หาย เขา ก็ ต้อง รับผิดชอบ ผู้ ชน กับ เจ้า ของ มี ค่า นาจ
ทำ สัญญา กำหนด ความ รับผิดชอบ กัน เปน พิเศษ ได้

ทาง รถไฟ

ตาม กฎหมาย ใน เรื่อง ส่ง ของ ทางรถไฟ ใจ ความ สำ
คัญ ก็ คือ บริษัท ต้อง รับผิดชอบ ถ้า ของ นั้น เกิด เสียหาย
หรือ อันตราย โดย ความ เหนือ ของ บริษัท หรือ ความ เหนือ
ของ คน ใจ ของ บริษัท แต่ บริษัท อาจ ทำ สัญญา เปน พิเศษ

ทาง หน้า

กับ ผู้ส่งของ จำกัด ความ รับผิดชอบ ของ เขาให้ น้อยลง แต่ สัญญา เช่น นั้น ต้อง เป็น สัญญา อัน ล้ม ควร แต่ ต้อง เขียน เป็น ภายตักษณอักษร แต่ ลงชื่อ ผู้ส่งของ หรือ ผู้แทน ของ เขา

กฎหมาย ใน เรื่อง ขน ของ ทาง หน้า มี ข้อ สำคัญ ดัง นี้ คือ ใน การ เหม่า เรือให้ บรรทุก ของ ออก จาก ประเทศ หรือ บรรทุก ของ เข้า มา จาก ประเทศ อื่น ก็ดี ย่อม มี หนังสือ สัญญา กัน หรือ การ เอา ของ ส่ง ลง เรือ บรรทุก จาก ที่ หนึ่ง ไป ยัง ที่ หนึ่ง ก็ ย่อม มี หนังสือ สัญญา บรรทุก ของ ต่อ กัน เพราะ ฉะนั้น ใน การ บรรทุก ของ เหล่านี้ ความ รับผิดชอบ ของ เจ้า ของ เรือ มี อยู่ เท่า ปรากฏ ใน หนังสือ สัญญา เหล่า นั้น ถึง หาก ว่า จะ ไม่มี ใน หนังสือ สัญญา ก็ดี ถ้า ไฟ เกิด ใหม่ เรือ ขึ้น เขาก็ หา ต้อง รับผิดชอบ ไม่ แต่ ถ้า เป็น เครื่อง เพ็ชร พดอย ทอง เงิน แม้ว่า ของ นั้น ไม่ได้ สูญหาย หรือ อันตรายโดย ความ ผิด ของ เจ้าของ เรือ แล้ว เขา ไม่ ต้อง รับผิดชอบ เว้น ไว้แต่ผู้บรรทุก จะได้บอกให้ เจ้า ของเรือ ทราบ โดย ภายตักษณ อักษร ว่า ของ นั้น เป็น เครื่องเพ็ชร พดอย ทองเงิน แล บอก ราคา ให้ทราบ ด้วย

อนึ่ง ถ้า ความเสียหาย นั้น เกิดโดยที่ เจ้าของ เรือไม่สามารถ จะ หา คน นำ ร่อง ได้ หรือโดย ความ ผิด ของ คน นำ ร่อง แล้ว เขา หา ต้อง รับผิดชอบ ไม่

ถึง หาก ว่า ใน หนังสือ บรรทุก ของ (บิลของพดคง) จะ กล่าวไว้ โดย ชัดเจน ว่า เจ้า ของ เรือ ไม่ ต้อง รับผิดชอบ ใน

การ ที่ หีบ หรือ ห่อ ของ แดก หรือ รั้ว กัด ถ้า หาก ว่า เจ้า
ของ เรือ หรือ คน ไซ้ ของ เขา ทำ การ มี ความ เกลื่อน ง่าย อย่าง มาก
อัน เป็น เหตุ ให้ ของ เสีย หาย แล้ว เขา ยัง ต้อง รับ ผิด ชอบ

ผู้ ส่ง หรือ ผู้ รับ มี
อำนาจ พ้อง

ถ้า ผู้ หนึ่ง ส่ง ของ จาก ห้าง หนึ่ง แล ห้าง หนึ่ง ได้ ส่ง ของ
ลง บรรทุก เรือ มา ยัง ผู้ รับ ของ นั้น เกิด หาย กตาง ทาง
ผู้ รับ เป็น ผู้ มี หน้าที่ จะ พ้อง เพราะ เหตุ ว่า ผู้ ส่ง เป็น เหมือน
เอเยนต์ ของ ผู้ รับ ใน การ จ้าง เรือ บรรทุก ของ มา แต่ ถ้า ผู้
ส่ง ได้ ส่ง ของ มา ยัง ผู้ รับ เพื่อให้ ดู ว่า จะ พอ ใจ ซื่อ หรือ ไม่
หรือ ส่ง มา ยัง เอเยนต์ ของ เขา ให้ ส่ง ต่อ ไป ยัง ผู้ ส่ง แล้ว
ผู้ ส่ง ก็ เป็น ผู้ ที่ ควร พ้อง ร้อง

โทรเลข

ใน เรื่อง การ ส่ง โทรเลข กฎหมาย อังกฤษ ถือว่า ไม่
เหมือน กับ การ ส่ง ของ คือ ผู้ รับ โทรเลข ไม่มี อำนาจ พ้อง
บริษัท หรือ ออฟฟิศ โทรเลข ใน การ ที่ โทรเลข หาย เป็น ต้น

การ สูญหาย

ใน เรื่อง ส่ง ของ ถ้า โจท สืบ ได้ ว่า ของ ไม่ ถึง ผู้ รับ
ก็ เป็น พยาน ใน ชั้น ต้น ว่า ของ นั้น สูญ หาย โดย ความ ผิด ของ
เจ้า ของ เรือ

ค้นหา ได้ เคย เกิด ขึ้น ว่า เมื่อ ใด ผู้ ชน หมด ความ รับ
ผิด ชอบ ถาน เป็น ผู้ ชน ถึง หาก ว่า เขายัง เป็น ผู้ ถัด ของ นั้น
อยู่ ก็ ได้ เคย กล่าว มา แล้ว ว่า เมื่อ ผู้ ชน ได้ ชน ของ ไป ถึง
ที่ เขายัง ต้อง รักษา ของ นั้น ไว้ ใน เวลา สมควร ถ้า พัน
เวลา สมควร นั้น แล้ว ของ นั้น เป็น อันตราย สูญหาย ความ

รับ ผิด ชอบ ของ เขา เท่า กับ คน รับ ผาก ของ โดย ไม่มี สิ้น จ้าง
เท่า นั้น

ผู้รับ ประวิเศษ
ไม่รับ ของ

เมื่อ ผู้รับ ของ ไม่ ยิน ยอมรับ ของ ไม่ ไร่ นาที้ ของ ผู้รับ
จะ ต้อง แจ้ง ความ ให้ ผู้ส่ง ทราบ เขา มี นาที้ จะ ต้อง ทำ
ตาม ส้มควร แก่ เหตุ ผล ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๖๒) จำเลย
ซึ่ง เปน ผู้รับ ได้ เขา ทียบ เหล่า ยิน ไป ส่ง ให้ ผู้รับ ๆ ไม่ ยอมรับ
จำเลย จึง เขา ทียบ เหล่า ยิน ไป เก็บ ไว้ ใน ห้อง เก็บ ของ เสีย
ถึง ๒ เดือน แต่ ไม่ แจ้ง ความ ให้ ผู้ส่ง ซึ่ง เปน โจทย์ ทราบ เหล่า
ยิน นั้น สูญ หาย ไป เสีย บ้าง โจทย์ พ้อง จำเลย ศาล ตัด สิ้น
ว่า จำเลย ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ ถ้า ผู้รับ ไม่ ยอมรับ ม้า ที่ ส่ง
มายัง เขา เขา ต้อง ใช้ คำ รักษา แต่ เสีย ม้า ให้ แก่ ผู้รับ (๖๓)

วาน

ใน เรื่อง วาน คือ มอบ ทรัพย์ ให้ ขน หรือ ให้ ทำ อะไร แก่
ทรัพย์ โดย ไม่ ให้ สิ้น จ้าง นั้น ความ รับ ผิด ชอบ ของ ผู้รับ
วาน ควร เหมือน กับ ใน เรื่อง ผาก ทรัพย์ ผู้รับ วาน จะ ต้อง
ใช้ ความ ระวัง เล็ก น้อย แต่ จะ ต้อง รับ ผิด ชอบ แต่ เมื่อ มี
ความ เติง เต่อ อย่าง มาก

แต่ ใน เรื่อง เอ เยน ตี้ ที่ รับ มอบ หมาย ทรัพย์ เพื่อ ทำ การ
โดย ฝีมือ แต่ ถ้า คน เปน คน มี ฝีมือ จริง ถ้า คน ทำ ให้ เกิด
เสีย หาย คน จะ ต้อง มี ความ รับ ผิด ชอบ มาก แต่ เท่า กับ ว่า คน
เปน ผู้รับ ทรัพย์ นั้น มา โดย ทาง ยืม

รวบรวมมอบทรัพย์
ลง เพียง ๓ ประเภท

ว่า ที่ จริง การ มอบ หมาย ทรัพย์ ๖ อย่าง ตาม ที่ กล่าว
ข้าง ต้น นั้น อาจ แบ่ง เปน ๓ อย่าง ได้ คือ อย่าง ที่ ๑ การ มอบ

ทรัพย์สิน ให้แก่กัน โดยประโยชน์ของเจ้าของอย่างเดียว คือ การฝากทรัพย์สินแด่ท่านผู้รับฝาก จะต้องรับผิดชอบ แต่เมื่อมีความเดือดร้อนมาก อย่างที่ ๒ การมอบหมายทรัพย์สิน ให้แก่กัน อันเป็นประโยชน์แก่ผู้รับมอบหมายทรัพย์สิน อย่างเดียว คือการ ยืม ผู้รับมอบหมาย ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างแข็งแรงที่สุด อย่างที่ ๓ คือ การฝากทรัพย์สิน อันเป็นประโยชน์ ด้วยกัน ทั้ง ๒ ฝ่าย คือ เจ้าจำนำแต่จ้าง ผู้รับมอบหมายทรัพย์สิน ต้องใช้ความระมัดระวังตามสมควรของตนตามธรรมดาเท่านั้น

หน้าที่ของผู้ให้ยืม ถ้าเจ้าของทรัพย์สินรู้ว่า ของที่จะให้ยืม นั้น เสี่ยงหาย หรือ มีการร้าย ตน ไม่บอกให้ผู้ยืมทราบ ผู้ยืมเกิดเสียหายขึ้น เจ้าของ ต้องรับผิดชอบ เช่น เจ้าของม้า ให้ผู้หนึ่งยืมม้า ของตนไป ตนรู้ว่า ม้า นั้น ทร้ายแต่ไม่มีใครจะขี่มันได้ ผู้ยืมไม่รู้ความชัสนั้น เจ้าของม้า ก็ช้อนความชัสนั้นไว้ ผู้ยืมเอาม้า ไปขี่ ม้า นั้น พยัคฆ์ ทำให้ผู้ยืมตกม้าบาดเจ็บ เห็นว่า เจ้าของ ต้องรับผิดชอบ ถ้าเจ้าของ ไม่รู้สึก ว่าสิ่งที่ให้ยืมมีการร้าย เขาไม่ ต้องรับผิดชอบ

หนึ่ง ถ้าผู้ใดส่งของร้ายให้ผู้ใดชนไป เปนหน้าที่ของ เขา จะ ต้อง ให้ผู้ชน ทราบ ว่า ของ นั้น เปน ของ ร้าย

ของที่ให้เช่าสมควร ถ้าผู้ใดให้ผู้อื่นเช่าของๆคนไป ก็ต้องหมายว่า ผู้ให้เช่ารับประกันว่าของสิ่งนั้นเป็นของที่สมควรจะให้เช่าได้

อำนาจผู้รับมอบหมายในทรัพย์สิน ผู้ที่รับมอบหมายทรัพย์สินมีอำนาจฟ้องร้องผู้อื่นที่ทำการประทุษร้ายส่วนแบ่งแก่ทรัพย์สินนั้น ถ้าคนที่ ๓ ทำให้ทรัพย์สินสูญหาย ผู้รับมอบหมายทรัพย์สินมีอำนาจฟ้องเรียกราคาทรัพย์สินนั้นได้เต็ม ตัวเขาจะรับผิดชอบแก่เจ้าของหรือไม่ ไม่เป็นข้อสำคัญ แต่ราคาทรัพย์สินที่เขาเรียกได้ต้องเก็บไว้ให้แก่เจ้าของทรัพย์สิน

- (๑) วิตกนชนัน โฉทย์ กับ เวอร์เต็น จำเลย
- (๒) บีเคมย์ โฉทย์ ปาเล จำเลย
- (๓) กิบลิน โฉทย์ แมคมุนเต จำเลย
- (๔) * วิตชนัน โฉทย์ เบริต จำเลย
- (๕) ไคแซต โฉทย์ คตาก จำเลย
- (๖) โยวาร์ต โฉทย์ ฮาร์ช จำเลย
- (๗) บริง โกลด โฉทย์ มอริช จำเลย
- (๘) แคมมอยซ์ โฉทย์ สเคอร์ จำเลย
- (๙) ดีบ โฉทย์ กิต จำเลย
- (๑๐) คูบเบอร์ โฉทย์ วิดตอมแมต จำเลย
- (๑๑) ไฮเนอรัว โฉทย์ ไวฮอด จำเลย
- (๑๒) ห้าง คูเป โฉทย์ แมตติก จำเลย

- (๑๓) เวียง ไจทยฺ สัมมิต จำเลย
- (๑๔) แรตคคิฟ ไจทยฺ เตวิช จำเลย
- (๑๕) ปาดอนเน็ย ไจทยฺ ตอซัน จำเลย
- (๑๖) โยนซ์ ไจทยฺ มาชต จำเลย
- (๑๗) คาเตอร์ ไจทยฺ เวก จำเลย
- (๑๘) เทมไฮรอนเว็ก ไจทยฺ เปเตนค์เตอร์กิ จำเลย
- (๑๙) ฟลอวี ไจทยฺ เตนนิ จำเลย
- (๒๐) ซิชแมน ไจทยฺ เฮกซอด จำเลย
- (๒๑) มิตเคิล ไจทยฺ บอนด์ จำเลย
- (๒๒) โฮเกอรัช ไจทยฺ แลมเบ็ค จำเลย
- (๒๓) วีอก ไจทยฺ เฮคควาร์ด จำเลย
- (๒๔) ยัง ไจทยฺ แลมเบ็ค จำเลย
- (๒๕) ไฮรอด ไจทยฺ โรต จำเลย
- (๒๖) ยอนซัน ไจทยฺ ส์เตียร์ จำเลย
- (๒๗) แฮตตีเต ไจทยฺ ฮอดเกต จำเลย
- (๒๘) วีฟซ์ ไจทยฺ แคปเปอร์ จำเลย
- (๒๙) มาร์ติน ไจทยฺ เรียด จำเลย
- (๓๐) นอร์ทเวสต์เตินแบงก์ ไจทยฺป็อยร์เตอร์ จำเลย
- (๓๑) วอดเตอร์ ไจทยฺ สัมมิต จำเลย
- (๓๒) โยนซ์ ไจทยฺ มาร์ชต จำเลย
- (๓๓) เบอรั โรช ไจทยฺ บารันซ์ จำเลย
- (๓๔) ซิงเกอร์ ไจทยฺ คตารัก จำเลย

- (๓๕) อัยการ โจทย์ มอริซัน จำเลย
- (๓๖) รอดแลชั่น โจทย์ รอดแลชั่น จำเลย
- (๓๗) ทดาร์ก โจทย์ เฮิร์นชอ จำเลย
- (๓๘) ฎุค โจทย์ เคอะ ถึง จำเลย
- (๓๙) บรอก กวอกเตอร์ โจทย์ บดอด จำเลย
- (๔๐) บราแมนต์ โจทย์ กิง จำเลย
- (๔๑) เล็ก โจทย์ แมช จำเลย
- (๔๒) ทอมมัว โจทย์ เด จำเลย
- (๔๓) บราแมนต์ โจทย์ กิง จำเลย
- (๔๔) การ์ไรต์ โจทย์ เทรนต์ จำเลย
- (๔๕) แมกเกนซี โจทย์ คอลซ์ จำเลย
- (๔๖) ไบรด์ โจทย์ เดด จำเลย
- (๔๗) ฮิต โจทย์ สกอด จำเลย
- (๔๘) แอดตัน โจทย์ เฮฟเวน จำเลย
- (๔๙) เมดค โจทย์ ยี. ดับบลิว ฮาร์ กอมปนี จำเลย
- (๕๐) รอส โจทย์ ฮิต จำเลย
- (๕๑) แมกแมนซ์ โจทย์ แอดกัม เย ฮาร์ กอมปนี จำเลย
- (๕๒) ปามเมอร์ โจทย์ แกรนด์ยั้งชั่น ฮาร์ กอมปนี จำเลย
- (๕๓) ยี. ดับบลิว ฮาร์ กอมปนี กับ สับนซ์
- (๕๔) เฟ็ม โจทย์ แอน อี ฮาร์ กอมปนี จำเลย
- (๕๕) มาร์แชล โจทย์ ยอวก์เฮน กับ บี ฮาร์ กอมปนี จำเลย

- (๕๖) เบนเชอร์ โจทย์ ยี่ ซี ฮาร์ กอมปนี จำกัด
- (๕๗) วรกเกอร์ โจทย์ ยี่ เอน ฮาร์ กอมปนี จำกัด
- (๕๘) แยกชั้น โจทย์ โรเกอร์ จำกัด
- (๕๙) เกล โจทย์ ฮอด จำกัด
- (๖๐) เมตาเวอร์ โจทย์ ยี่ คัมตย ฮาร์ กอมปนี จำกัด
- (๖๑) นามัว โจทย์ เฮง ซี ฮาร์ กอมปนี จำกัด
- (๖๒) ฮัตชั้น โจทย์ แบกเซตเตด จำกัด
- (๖๓) ยี่ เอน ฮาร์ กอมปนี โจทย์ ส่วอฟฟีก จำกัด

เมื่อมีอำนาจ ก็ต้องมีเครื่องมือ
บังคับได้ ผู้ใดทำผิดกฎหมาย
แต่ไม่มีการเสียหาย ก็ถูกฟ้อง
ได้ เหตุผลเหมือนกัน กฎ
หมายก็ต้องเหมือนกัน

(แชนนี โจทย์วัยที่จำเลย)

เนื้อเรื่อง

ในคดีเรื่องนี้ มีปัญหาว่า เมื่อผู้ใดมีอำนาจ
ชอบธรรม ตามกฎหมาย จะเลือกตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเข้า
ที่ประชุมราชการแผ่นดิน เจ้าพนักงานผู้รับคะแนน
จัดวางไม่ให้ โจทย์เลือก โจทย์จะฟ้องได้หรือไม่
อนึ่ง ความจริงได้ ความปรากฏว่า บุคคลที่ โจทย์ ต้อง
การเลือก ก็ได้เข้าที่ประชุม สมประสงค์ เพราะ
ฉะนั้น ไม่มีการเสียหาย อย่างไรก็ดีเกิดขึ้น

ในชั้นศาลล่าง ผู้พิพากษาได้มีความเห็น
แตกต่างกัน แต่เมื่อคดีไปยังศาลสูง ผู้พิพากษา

ฝ่าย มากโต ตัดสิน ยืน ตามความเห็น ของ ผู้พิพากษา
ใหญ่ ใน ศาล ล่าง ความเห็น ของ ผู้พิพากษาใหญ่
นั้น มี ข้อ ความ ย่อ ๆ ดังนี้

(๑) โจทย์มีอำนาจ ประจำตัว เขาที่จะ มีเสียง
(โหวต) ใน การ เลือกลงตั้งสมาชิก เมื่อมี ผู้ใด ขัด
ขวางในการ ที่ โจทย์ จะ ใช้ อำนาจนั้น โจทย์ ก็มี อำนาจ
ฟ้องร้อง ได้

(๒) เมื่อเขามี อำนาจอัน ชอบธรรม ก็
ต้อง เป็นเงาตามตัวว่าเขามี ทางที่จะ บังคับไม่ให้
ใคร มาขัดขวาง ในการ ที่ เขาจะ ใช้ อำนาจนั้น จะ
ว่ามี อำนาจ แต่ไม่มี ทาง บังคับ นั้น เป็นไปไม่ได้ ถ้า
ไม่มี อำนาจ ก็ต้องไม่มี ทาง บังคับ ถ้าไม่มี ทาง
บังคับ ก็ไม่มี อำนาจ

(๓) ถึง หากว่า โจทย์ จะ ไม่ได้ เสียหาย เป็น
เงินทอง ก็ดี ก็ฟ้องร้อง ได้ เพราะ เหตุว่า เมื่อผู้
ใด ทำผิด ต่อ ผู้หนึ่ง การ ที่ ทำผิด นั้น เป็น ค่า เสีย
หาย อยู่เอง ค่าเสีย หายไม่ได้ หมายความว่า ต้อง เป็น
เงินทอง เสมอ เมื่อ ผู้ใด มา ตัด อำนาจ ของ ผู้อื่น

การ ประทุษร้าย ต่อ อำนาจ ของ เขา นั้น เป็นการ
 เสียหาย ที่ ให้ พอง ร่อง ไต ผู้ใด ถูก หมิ่น ประมาท
 ถึง เขา จะ ไม่ เสียหาย แต่ สัก พศ หนึ่ง เขาก็ ยัง
 พอง ไต หรือ ถ้า ผู้ใด ถูก ต่อ ย ถึง เขา ไม่ ได้
 เสีย เงิน ทอง เขาก็ พอง ร่อง ใน การ ที่ ถูก บาท
 เจ็บ นิน ไต หรือ ถ้า ผู้ใด ชำ มา เขา ไป ใน ที่ ดิน ของ
 ผู้ อื่น ถึง จะ ไม่ มี การ เสียหาย อย่าง ไต ก็ ยัง
 ถูก พอง ร่อง ไต เพราะ เป็น การ ล้วง อำนาจ ใน
 ทวิ พย สมบัติ ของ ผู้ อื่น

(๔) หนึ่ง มี ข้อ ถ้อย ว่า คดี เช่น นี้ ไม่
 ไต เคย พอง ร่อง กัน มา แต่ ก่อน เพราะ ฉนั้น จึง
 ต้อง ถ้อย ว่า คง ไม่ มี อำนาจ พอง ร่อง ไต ถ้า มี
 อำนาจ พอง ร่อง ไต คง ไต เกิด คดี ชน ใน โรง ศาล แล้ว
 ถ้อย ถ้อย นี้ พง ไต แล้ว จะ ต้อง ถ้อย ว่า คดี หลาย
 เรื่อง ไต เคย ยอม ให้ พอง ร่อง ไต นั้น เป็น การ ผิด กฎ
 หมาย หมต เพราะ ไต เคย มี คดี ที่ พอง ร่อง กัน
 เป็น ครั้ง แรก ควร จะ พิจารณา ให้ เห็น ว่า ไม่ ไต
 ว่า ต้อง มี คดี เคย พอง ร่อง กัน ใน โรง ศาล แล้ว จึง มี

กฎหมาย กฎหมาย มี ตาม เหตุ ผล แห่ง กฎหมาย
 นั้น เอง เหตุ ผล เหมือน กัน กฎหมาย ก็ ต้อง
 เหมือน กัน (คือ หมาย ความ ว่า ใน เรื่อง หนึ่ง
 กฎหมาย ว่า ไว้ อย่าง นั้น ๆ อีก เรื่อง หนึ่ง มี เหตุ
 ผล เหมือน กับ ใน เรื่อง ก่อน ถึง จะ เป็น เรื่อง ใหม่ แล
 แปร กที่ ดี กฎหมาย ก็ เหมือน กัน กับ เรื่อง ก่อน)

สุภาสิต คดี เรื่อง นี้ เป็น คดี อธิบาย สุภาสิต กฎหมาย ที่ ว่า เหตุ
 ผล เหมือน กัน กฎหมาย ก็ ต้อง เหมือน กัน
คดี แปลก หรือ ใหม่ ได้ เคย มี คดี หลาย เรื่อง ซึ่ง คู่ ความ คัด คำน ว่า เป็น คดี
 แปลก ไม่ เคย มี ไม่ ควร ยอม ให้ พ้อง ร้อง ได้ แต่ คัด
 ยก คำ คัด คำน นั้น เสีย เสมอ ดัง ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๑) ท
 กัน ว่า แกล้ง พ้อง ความ ด้วย คำ เท็จ ใน คดี ดัง ะถาย ฝ่าย
 หนึ่ง ได้ คัด คำน ว่า คดี นั้น เป็น เรื่อง ไม่ เคย มี คัด ได้
 ตอบ ข้อ คัด คำน นั้น ไว้ ว่า คดี เรื่อง นั้น เป็น เรื่อง ประทุษฐ
 ร้าย ส่วน แ่ง ประทุษฐ ร้าย ส่วน แ่ง นั้น มี ต่าง ๆ นานา
 ไม่ใช่ ว่า เฉพาะ แต่ เรื่อง ไต เรื่อง หนึ่ง เพราะ ไม่มี สิ่ง ไต
 ใน โตก ที่ จะ ไม่ เป็น เครื่อง มือ สำหรับการ ร้าย ได้ ใน
 คดี อีก เรื่อง หนึ่ง (๒) คัด ได้ กล่าว ว่า ได้ มี ข้อ คัด คำน
 ว่า คดี เรื่อง นี้ เป็น คดี ใหม่ ไม่มี ตัวอย่าง มา แต่ ก่อน ถ้า

คดี เกี่ยวด้วย เรื่อง ที่ ไม่มี หลัก กฎหมาย อยู่ แล้ว จำ ต้อง
ตั้ง หลัก กฎหมาย ขึ้น ใหม่ นั้น และ จะ พ้อง ร้อง กัน ไม่ได้ จำ
เปน ต้อง ร่าง แด่ ตั้ง กฎหมาย ขึ้น ใหม่ จึง จะมี เครื่อง สำหรับ
บ้อง กัน ความ เสียหาย ความ เดือด ร้อน ได้ แต่ ถ้า คดี เปน
แต่ เพียง เนื้อ เรื่อง ใหม่ มี ปัญหา แต่ เพียง ว่า จะ ตรง กับ
หลัก กฎหมาย บท ไต แล้ว ศาล มี อานาจ วินิจฉัย ว่า คดี นั้น
ตรง กับ หลัก กฎหมาย ข้อ ไต ได้ คดี นั้น จะ ได้ เคย เกิด มา
แล้ว เมื่อ ๒๐๐ ปี หรือ จะ เกิด ใน ๒๐๐ ปี ข้าง หน้า ก็ ไม่
สำคัญ อะไร

กฎหมายไม่เรียกว่าเสียหาย

มี คดี บาง อย่าง ที่ โจทย์ ได้ เสียหาย แต่ กฎหมาย ไม่ถือ
ว่า เปน การ เสียหาย หรือ จะ พุด อีก นัย หนึ่ง ว่า โจทย์ ได้
เสียหาย แต่ ไม่มี ใคร ทำผิด กฎหมาย ก็ พ้อง ร้อง ไม่ได้

ฟ้องความไม่มีมูล

คดี อย่าง ไน เรื่อง ความ เสียหาย ที่ ไม่ เรียก ว่า เปน การ
เสียหาย ตาม กฎหมาย มี อยู่ ไน เรื่อง ฟ้อง ความ ใน ทาง แห่ง หรือ
ทาง อาญา โดย สุจริต แต่ ภายหลัง ปรากฏ ว่า คดี นั้น ไม่มี มูล
จำเลย ก็ ไม่ สามารถ ฟ้อง เรียก ค่า เสียหาย ได้ ทั้ง นี้ ดู เหมือน
เพื่อ ประโยชน์ สำหรับ จะ ทำ ความผิด ยุติธรรม ให้ แก่ ไพร่ พ้า ข้ำ
แผ่นดิน ผู้ ฟ้อง จะต้อง รับ ผิดชอบ แต่ เมื่อ ปรากฏ ว่า มี
เจตนา ร้าย แด่ เมื่อ ปรากฏ ว่า ไม่มี เหตุ จะ ให้ เห็น ว่า คดี
มี มูล อย่าง ไน เช่น ใน เรื่อง เหล่า นี้ ฟ้อง ร้อง ไม่ได้ ทนาย
ความ ฟ้อง คน ผิด คดี เพราะ ชื้อ ฟ้อง กัน จนถึง มี คำ พิพากษา
ยึดทรัพย์ (๓) หรือ ยึด ทรัพย์ จำเลย เกินกว่า ที่ จำเลย ที่ จะ

ต้องใช้ แต่สืบไม่ได้ว่า ผู้ยึดมี เจตนา ร้าย แต่ มีเหตุ ที่ จะ
ว่าไม่ ควร ยึด ทรัพย์ มาก ถึง เพียง นั้น (๕) หรือ สืบได้ว่า
มีเจตนา ร้าย แต่ สืบ ไม่ ได้ว่าคดี ไม่มี มุต (๕)

การเสียหาย

อนึ่ง ถึง หาก ว่า จะ สืบ ได้ ว่า มีเจตนา ร้าย แต่ คดี ไม่มี มุต
ต้อง มีการ ที่ กฎหมาย เรียก ว่า เสียหาย ด้วย ใน คดี เรื่อง
หนึ่ง (๖) ศาล กล่าว ว่า เสียหาย มี ๓ อย่าง คือ เสีย
ชื่อเสียง เสียหาย แก่ ร่างกาย แล เสียทรัพย์

มุตคดี

ใน คดี เรื่องใด ๆ โจทย์ ได้ พ้อง จำเลย ศาลได้ คัดสิน
ให้ โจทย์ ชนะ จำเลย จะ มาฟ้อง ว่า แกล้ง พ้องไม่ได้ เมื่อ
คำพิพากษา นั้น ยัง ไม่มี คำ พิพากษา ขึ้น แก่ ไซ เปลี่ยน แปลง
ก็ ต้อง ถ้อย อยู่ เสมอ ว่า คดีนั้น มีมุต (๗) เพราะ ฉะนั้น ใน เรื่อง
แกล้ง พ้อง จำ เป็น ต้อง กล่าวใน พ้อง ว่า คดี เดิม นั้น โจทย์ ชนะ
ถ้า หาก ว่า มี ผู้ คบคิด กัน หา หลักถาน แล พ้องร้อง จน ถึง โจทย์
ต้อง ตีต คูก เถย โดย ไม่ มีความ ผิด ถ้า คำ พิพากษา นั้น
ไม่ ได้ ยก เด็ก แล้ว โจทย์ จะ มาฟ้อง พวก เหล่า นั้น ถาน
แกล้ง พ้องไม่ได้ (๘) ถ้า พยาน คน ใด เบิกความ ไม่ จริง
โดย ความ เถินเถ่อ เป็นเหตุให้ โจทย์ ต้อง โทษ ถ้า คำ
พิพากษา นั้น ยัง คง อยู่ โจทย์ พ้อง ร้อง พยาน เรียก คำ
เสีย หาย ไม่ได้ (๙)

ว่าความฝ่ายเดียว

แต่ใน เรื่อง ที่ คู่ ความ ว่า ความ ฝ่าย เดียว ถึง ว่า ผู้ นั้น
ชนะ คำ พิพากษานั้น ไม่ ได้ ยกเด็ก ถอน ก็ ยังอาจ พ้อง ร้อง
กัน ถาน แกล้ง พ้องได้ นี้ ผิด ที่ กับ เรื่อง ข้างต้น (๑๐)

เช่น ข้อ กฎหมาย

น่าที่ สืบ

ปัญหาใน ข้อ ที่ว่า มี เหตุ อัน สมควร จะคิด ว่าคดี มีมูล หรือไม่ นั้น เป็น ปัญหา ข้อ กฎหมาย สำหรับ ผู้ พิพากษา วินิจฉัย เป็น น่าที่ ของ โจรย์ จะ ต้อง สืบ ว่า คดี มี มูล หรือไม่ การ ที่ปรากฏ ว่า คดีไม่ มี มูล ไม่ ได้ หมาย ว่า โจรย์ มี เจตนา ร้าย การ ที่ จะวินิจฉัย ว่า โจรย์ มี เจตนา ร้าย หรือ ไม่ นั้น ต้อง วินิจฉัยตาม เหตุ ผล ทั้งหลาย ที่ ปรากฏ ตาม คำ พยาน ผู้ ใด ถูก กล่าว หา ว่า เป็น คน ต้มระตาย ศาล ต่างได้ สั่ง ให้ ผู้ นั้น ต้มระตาย ศาลอุทธรณ์ คัดสิน ให้ ยกคำ สั่ง นั้น เสีย ถ้า ผู้ นั้น สืบได้ว่าไม่มี มูล ที่ จะ ร้อง ขอให้ ต้มระตาย แล้ว เขา พ้อง ความ เรือง นั้นได้

อำนาจ พิเศษใน การ บอก ความ

ตัวอย่างใน เรื่อง ความ เสีย หาย ที่ ไม่ เรียก ว่า เป็น การ เสีย หาย ตาม กฎหมาย มี อยู่ อีก ใน เรื่อง ที่ ผู้ ใด ผู้ หนึ่งได้ เถ่า ความ ที่ เป็น การ หมิ่น ประมาท คนอื่น โดย เจตนา สุจริต แต่โดย ที่ เขา มี อำนาจ หรือ น่า ที่ ที่ จะ ต้อง บอก เถ่า ความ เช่น นั้น (๑๑) หรือใน การ ออก ความ เห็น ทิเคียน การที่ เป็น ประ โยชน์ แก่ สาธารณชน (๑๒) ถึง หากว่า จะได้ ออก ความ เห็น โดยใช้ ถ้อยคำ หยวน งาม ไม่ ระวัง แต่ไม่ จริง ก็ ดี ถ้า ผู้ ออก ความ เห็น เชื่อ โดย สุจริต ว่า เป็น ความ จริง แล้ว ก็ พ้องร้อง เรียก คำ เสียหายไม่ได้ เมื่อ ผู้ ใด มี น่าที่ จะ เถ่า ความลับที่ เกี่ยว กับ คนที่ ๓ ให้ คนใด พัง ถึง เขา จะเถ่าโดยไม่มี เหตุ แต่ อันควร เป็น จริง ก็ ดี ถ้า เขา เชื่อ แน่ ว่า เป็น เรื่อง จริง แล้ว ก็ พ้อง ร้อง เขาไม่ ได้ ถ้า ก. มี อำนาจ จะเขียน จดหมาย

ถึง ข. กล่าว ข้อ ความ ซึ่ง เป็น การ หมิ่น ประมาท ข. นั้น ของ
ถ้า ก. เผลอไป ส่ง จดหมาย นั้น ผิดไป ยัง คนที่ ๓ โดยไม่ได้มี
เจตนา ร้าย แถ้ว เขา หาก ต้อง รับ ผิดชอบไม่ (๑๓) แต่ มีคำ
พิพากษา เรื่อง อื่น ขัดกับ คำ พิพากษา นี้

ประกาศ การ

พิจารณาของ ศาล

การ พิมพ์ รายงาน พิจารณา คดี ใน โรง ศาล โดย สมควร ถูก
ต้อง ตาม ความ เป็น จริง แต่โดยไม่มี เจตนา ร้าย ผู้
พิมพ์ มี อำนาจ พิเศษ ที่ จะไม่ ต้อง ถูก พ้อง ร้อง (๑๔) การ
พิมพ์ รายงาน การ ประชุม ใน ที่ ประชุม ราชการ ก็ เช่น เดียว กัน
แต่ ตาม กฎหมาย ขรรจรต่า ไม่ให้ อำนาจ ผู้ใด พิมพ์
ประกาศ ข้อ ประชุม ที่ ตำราารณชน ประชุมกัน ออกความเห็น โดย
ปราศจาก ความ รับ ผิดชอบ แต่ กฎหมาย หมิ่นประมาท แก่ ไข
กฎหมาย ขรรจรต่า ข้อ นี้

ทนาย ความ

ถ้า ทนาย ความ กล่าว ข้อ ความ ใด ๆ ใน การ ได้ ส่วน พิจารณา
ความ ถึง หากว่า ข้อ ความ ที่ กล่าว นั้น จะเกิด จาก ประเด็น
แต่ กล่าว โดย เจตนา ร้าย ก็ ดี เขา มี อำนาจ พิเศษ ที่ จะไม่
ต้อง ถูก พ้อง ร้อง ใน การ ที่ กล่าว ข้อ ความ เช่น นั้น (๑๕)

ผู้ พิพากษา

ผู้ พิพากษา กล่าว ถ้อย คำ ใด ๆ ใน หน้า ที่ ของ เขา ถึง หาก
ว่าจะได้ กล่าว โดย เจตนา ร้าย ก็ ดี ก็ มี อำนาจ พิเศษ ยกเว้น
ให้ ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ (๑๖)

พยาน

พยาน ที่ เบิก ความ เป็น การ หมิ่น ประมาท หรือ เป็น ความ
เท็จ เขาไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ ทาง พ่วง (๑๗) แต่การ ที่ พยาน
เบิก ความ เท็จ อาจ ก่อ เป็น มุต ให้ ต้อง รับ ผิด ชอบ ขึ้น ได้ เช่น

ใน ค่ำต หนึ่งใน ก. เบิก ความ เต็จ แต่ ทำ หนึ่งสี่ ปดอม ยัน เขา ข.
ฝ่าย ข. ได้ เบิก ความ โดย สุจริต แต่ มี กิริยา อาการ พิรุข ค่ำต
มี คำสั่ง ให้ ก. พ้อง ข. ถาน เบิก ความ เต็จ ก. จึง ได้ พ้อง
ค่ำต คัดสิน ยก พ้อง ข. มี อำนาจ พ้อง ก. ว่า แกลง พ้อง ได้
(๑๘) พยาน ให้ การ ด้วย ถ้อย คำ ที่ เบน หมั้น ประมาท โจทย์
โจทย์ พ้องไม่ได้เลย (๑๙)

ใช้บรรดาศักดิ์

หญิง คน หนึ่ง แต่ง งาน กับ ขุน นาง อังกฤช เบน ขรรคม
เนียม เมื่อ เขา แต่ง งาน กับ ขุน นาง เช่น นั้น เขา อาจ ใช้
บรรดาศักดิ์ ของ ผัว ได้ ภายหลัง หญิง นั้น หย่า กับ ผัว มา แต่ง
งาน กับ ราษฎร สามัญ แต่ เพื่อ จะ แกลง รังแก ขุนนาง ที่ เบน
ผัว เดิม ให้ วิชาญ เด่น จึง ยัง คง ใช้ บรรดาศักดิ์ ของ ผัว
เดิม อยู่ ค่ำต คัดสิน ว่า หญิง นั้น ไม่ได้ ทำ ผิด กฎหมาย อย่าง
ใด ที่ จะ ให้ ผัว เดิม พ้อง ร้อง ได้ (๒๐)

บ้อง กัน ภัย

การ บ้อง กัน ภัย ที่ จะ เกิด แก่ ตัว เขา เอง แต่ ผู้ อื่น ทัว ไป
ถึง จะ เกิด เสียหาย แก่ ผู้ ใด ก็ พ้อง ร้อง ไม่ได้ เช่น กัน น้ำ ทะเด
ไม่ให้ มา ท่วม บ้าน ตน แล บ้าน เพื่อน ราษฎร ด้วย กัน (๒๑)
แต่ ต้อง เบน ที่ เข้าใจ ว่า ราษฎร ที่ อยู่ บ้าน ริม ทะเด ไม่มี
น้ำ ที่ จะ ต้อง บ้อง กัน ไม่ให้ น้ำ ทะเด ไหล เข้า มา ใน บ้าน เขา
แล้ว เลย ไป ท่วม บ้าน เพื่อน ราษฎร ที่ อยู่ ใน เข้า ไป เพราะ
ฉนั้น ถ้า เขา เดิน เล่อ ไม่ บิด ยอด กำแพง ริมฝั่ง ใน บ้าน ของ เขา เบน
เหตุ ให้ น้ำ ท่วม ที่ ดิน เพื่อน บ้าน เขา หา ต้อง รับ ผิด ชอบ
ไม่ (๒๒) แต่ ถ้า เจ้า ของ ที่ ดิน ริม ทะเด ไป ทำ เปลี่ยน แปลง

แก้ไข ที่ คิน ริม ผัง ให้ เป็น เหตุ หรือ ให้ น้ำ เข้า มา ท่วม ที่ คิน
ของ เพื่อน บ้าน เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน คดี เรื่อง นี้
(๒๓) ศาล คัดสิน ว่า เจ้า ของ ที่ คิน ริม ชาย ทะเล ไม่มี
อำนาจ จะ รื้อ กั้น หิน แด กรวด ชาย ทะเล ซึ่ง เป็น เครื่อง
สำหรับ บัง กัน น้ำ ถ้า รื้อ เข้า แล้ว น้ำ จะ ไหล มา ท่วม
ที่ ของ โจทย์ ได้

ดักพา

มี คดี หลาย อย่าง ที่ ไม่มี ผู้ใด เรียก ค่า เสีย หาย ใน การ
กระทำ ผิด ได้ เช่น การ ดักพา หมิง บิดา มารดา หรือ ผู้ ปกครอง
ห้อง ร้อง ไม่ได้ เว้น ไว้ แต่ หมิง นั้น จะ เป็น คน ทำ การ งาน ให้
บิดา มารดา หรือ ผู้ ปกครอง แด เป็น การ เสีย หาย ชาติ ประโยชน์
ของ บิดา มารดา หรือ ผู้ ปกครอง (๒๔)

ผู้ ถูก บาดเจ็บ

ผู้ใด ถูก กระทำ ร้าย แด ถึง ตาย บิดา มารดา ถ้า มี แถบ ครุ
ของ ผู้ นั้น ที่ ได้ ชาติ ประโยชน์ เสีย หาย ใน การ ที่ เขา บำรุง รักษา
หามี อำนาจ ตาม กฎหมาย ธรรมดา จะ พ้อง เรียก ค่า เสีย หาย ไม่
แต่ ได้ มี กฎหมาย เป็น พิเศษ บัญญัติ ให้ บิดา มารดา ฯลฯ ของ
ผู้ ตาย พ้อง ร้อง ได้ ใน คดี บาง ชนิด นอกจาก คดี ชนิด ที่ กฎหมาย
พิเศษ ได้ บัญญัติ ใจ แล้ว ก็ ยัง คง พ้อง ร้อง ไม่ได้ แต่
ถ้า เป็น เรื่อง ผิด สัญญา เช่น ก. สัญญา จะ เอา เรือ ข้าม ส่ง ข.
โดย ไม่มี หนี้ ร้าย ถ้า เกิด หนี้ ร้าย ขึ้น ซึ่ง เป็น การ ผิด
สัญญา แด ทั้ง เป็น เหตุ ให้ ข. ถึง แก่ ความ ตาย ผู้ รับ
มรดก ของ ข. พ้อง ใน เรื่อง ผิด สัญญา นั้น ได้ (๒๕)

พ่อค้าทำการ
แข่งขัน

ในเรื่อง การ แข่งขัน ซึ่ง มี คดี เบเน ตัว อย่าง ใน เรื่อง
แรก ก็ คือ ใน หมู่ บ้าน หนึ่ง โรงเรียน เดิม มี อยู่ ๓ โรงเรียน
ผู้ ชน มา ตั้ง โรงเรียน หนึ่ง อีก โรงเรียน หนึ่ง โกล่ กัน เปน เหตุ ให้
โรงเรียน เดิม เสีย หาย พ้อง ร้อง กัน ไม่ ได้

การ ค้าขาย ชนิดที่
เปน ความ เดือด
ร้อน แก่ ผู้ ชน

ถ้า ผู้ ไต ทำการ ค้า ขาย โกล่ บ้าน ของ ผู้ ชน ซึ่ง อาจ
เปน เหตุ ให้ บ้าน ผู้ ชน ราคา ตก ค่า ไป หรือ ทำ ความ ผิดๆ ที่ จะ
อยู่ ใน บ้าน นั้น ถดถอย ไป เจ้า ของ บ้าน อาจ จะ พ้อง พ่อค้า
นั้น ถาน ความ รำคาญ หรือ นิเวชน ได้ เพราะ ถึง หาก ว่า
การ ค้า ขาย นั้น จะ เปน ประโยชน์ แก่ สาธารณชน ก็ ดี ก็ เปน
การ ทำ ความ เสีย หาย ให้ แก่ เจ้า ของ บ้าน โดย ผิดกฎหมาย (๒๖)

อนึ่ง ถ้า พ่อค้า ได้ ตั้ง การ ค้าขาย นั้น มา ได้ ๒๐ ปี ผู้ ชน
มา ปลุก เรือน อยู่ โกล่ ที่ นั้น ภายหลัง จะ พ้อง ร้อง ไม่ ได้
ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๒๗) ศาล ถือ ว่า ไม่ มี เหตุ อย่าง อื่น อีก ที่
จะ ทำให้ พ่อค้า ที่ ทำการ ค้าขาย ชน เปน ประโยชน์ แก่ ผู้ ชน ไม่ ให้
ต้อง ถู พ้อง พ่อค้า แก่ ตัว ได้ อย่าง เดียว ว่า การ ค้า ขาย
นั้น ได้ ทำ มา ๒๐ ปี แล้ว อีก เรื่อง หนึ่ง (๒๘) เปน คดี
เรื่อง โจทก์ พ้อง ว่า จำเลย ทำ การ ค้าขาย ซึ่ง ทำให้ มี เสีย ตั้ง
รำคาญ แก่ คน อื่น จำเลย ตอบ สู้ ว่า โจทก์ พึง มา เปน เจ้า
ของ ที่ บ้าน เรือน อยู่ โกล่ ที่ ทำการ ค้าขาย ภายหลัง การ ค้า ขาย
นั้น ได้ ตั้ง ขึ้น ศาล ประกษา ว่า ข้อ ตอบ สู้ ของ จำเลย ใช้ ไม่ ได้
ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๒๙) ศาล ถิ่น ว่า ข้อ ที่ โจทก์ ไป หา ความ
รำคาญ เข็ง หรือ ความ รำคาญ มา หัก โจทก์ นั้น ไม่ เปน การ สำคัญ

ต่อมา ได้มีคดีอธิบายคำพิพากษาข้างบนนั้นให้ชัดเจนขึ้น
อีกว่า จะใช้หลักข้างบนนั้นโดยเฉียบขาดนัก อาจเป็น
การเดือดร้อนแก่พ่อค้าได้บุคคลผู้เดียว อาจทำให้พ่อค้าฉิบ
หายได้ เพราะฉะนั้นถึงหากว่าพ่อค้าทำความเดือดร้อน
รำคาญนั้นได้ทำการอยู่ไม่ถึง ๒๐ ปีก็ดี ต้องพิจารณาตุ
ลาการที่ ๆ ตั้งการค้าขายนั้น ควรที่จะให้คนที่มาใหม่
ฟ้องร้องเขาได้หรือไม่ เช่นตั้งอยู่ที่ประชุม อาจเป็น
นิเวศน์ได้ แต่ถ้าตั้งอยู่ที่เปลี่ยว อาจไม่เป็นนิเวศน์
ได้ (๓๐)

ผู้ใดปลูกเรือนอยู่ใกล้กัน แต่เมื่อเรือนนั้นปลูกขึ้น
เป็น การแสดงให้ เห็นว่า เจ้าของเรือนนั้นได้ปลูกเรือน
นั้นสำหรับ จะใช้ทำประโยชน์แก่การใด การหนึ่ง ถ้าเขา
ได้ใช้ทำการนั้นตามความประสงค์นั้นแล้ว จะฟ้องร้อง
กันตามนิเวศน์ไม่ได้ แต่ถ้าเจ้าของเปลี่ยนแปลงการใช้
เรือนผิดจากเดิม ทำให้เป็นที่เสียหายแก่คนอื่นก็ถูกฟ้อง
ได้ (๓๑)

ถ้าชาวบ้านใกล้เคียงทำการค้าขายอันเป็นสิ่งเกะกะน่า
รังเกียจจนทำให้ที่ชาวบ้านคนอื่นที่อยู่ใกล้เคียงหายสะดวก
งาม จะฟ้องร้องกันไม่ได้

ในเรื่องนิเวศน์กฎหมายไม่ถือว่าเป็นนิเวศน์ ถ้าความ
รำคาญนั้นเกิดด้วยความรู้สึกลึก หรือความรำคาญส่วนตัวหรือ
แต่เล็ก น้อย

ที่ดินใกล้เคียง
ค่าจุนกัน

เจ้าของ ดัก หรือ เรือน ซึ่ง ปลูก วิม เขตว ที่ ดิน ของ คน มา
ได้ ๒๐ ปี เจ้าของ ที่ ดิน คิดค้อไม่มี อำนาจ ชุดดินใน ที่ของ
เขาใกล้ กับ ดัก เรือน นั้น จน เป็นเหตุ ให้ ดัก เรือน พัง หรือ ชุด
ตง ถ้า ทำ เช่น นั้น เขา จะต้อง รับ ผิดชอบ (๓๒) แต่
ถ้า ดัก เรือน นั้น เมื่อ ปลูก ใน ชั้นเดิมไม่ ต้อง การ ความ ค่าจุนมาก
นัก แต่ ภายหลัง เจ้าของ เรือน แก่ ไข เปลี่ยนแปลง อัน เป็น
เหตุ ให้ ต้อง การ ความ ค่าจุน จาก ที่ ดิน ของ ผู้อื่น มากกว่าก่อน
นับ ตั้ง แต่ วัน แก่ ไข เปลี่ยนแปลง ไป ๒๐ ปี ก็ ทำให้ เกิด มี
อำนาจไม่ให้ เจ้า ของ ที่ ดินใกล้เคียง ทำ การ อย่างใดใน ที่ของ
เขา ที่ จะ เป็น เหตุ ให้ ดัก เรือน นั้น ชุด หรือ พังตง แต่ ต้อง
แปล ที่ เจ้าใจ ว่า เจ้า ของ ดัก เรือน นั้นไม่ได้ ปกปิด หรือ
ซ่อน แว่น การ แก่ ไข เปลี่ยนแปลง เรือน ของ ตน (๓๓)

ดักเรือนปลูกใหม่

แต่ ถ้า เป็น ดัก เรือน ปลูกใหม่ อยู่นั้น ผิดกัน เพราะเหตุว่า
เจ้า ของ ดัก เรือน ที่ ปลูกใหม่ ยังไม่มี อำนาจ ที่ จะได้รับ ความ
ค่าจุน ของ ที่ ดินใกล้เคียง (๓๔) แต่ได้ มีคดี เรื่องหนึ่ง (๓๕)
พิพากษาไว้ ว่า ถึง กระนั้น ก็ ดี ถ้า เจ้า ของ ที่ ดินใกล้เคียง ได้
ชุด ดิน ที่ ของ ตน โดย ความ เติง เล่อ เขา ต้อง รับ ผิด ชอบ ได้
อนึ่ง เป็น นาท ของ ผู้ จะ รื้อ ดัก เรือน หรือ ทรัพย์ สัมบัติ
ของตน จะต้อง ใช้ ความ ระวังไม่ให้ เป็น อันตราย แก่ ทรัพย์ สัมบัติ
ของ ผู้อื่น แต่ ถ้า ผู้ รื้อไม่ ทราบ ไม่ เห็น ว่า ทรัพย์ ของ
ผู้อื่น มี อยู่ ที่ ไหน เช่น ห้องใต้ ดิน หรือ ของ ผัง อยู่ ใต้ ดิน
ถึง จะ เสียหาย เพราะ เขา ว่า เขา ก็ไม่ ต้อง รับ ผิด ชอบ (๓๖)

คนที่ ๓

อำนาจ ของ เจ้าของ ที่ ดิน ใน การ ชุกดิน ใน ที่ ของ เขา นั้น ไม่ กิน ถึง คนที่ ๓ คนที่ ๓ ไม่ มี อำนาจ มา ชุก ทำให้ เสีย หาย แก่ ตึก เรือนโกดัง เคียง (๓๖)

อำนาจที่จะไม่ให้
เนื้อที่เปล่าชุก

ตาม กฎหมาย ขวรรตกา เจ้าของ ที่ ดิน มี อำนาจ อัน ชอบ ขวรรต ที่ จะไม่ให้เจ้าของ ที่ ซึ่ง อยู่ โกลด์เคียง ชุก หรือ ทำ อะไร แก่ ที่ ของ ผู้ นั้นเอง จน เปน เหตุ ให้ เนื้อ ที่ ดิน เปล่า ของ เพื่อน บ้าน นั้น ขาด ความ ค่าจุน แด ชุก หรือ จมลงไป เพราะ ฉนั้น ถ้า ก . ปลูก ตึกโกดัง กับ ที่ ของ ข . ข . ชุกดินใน ที่ ของคน จน เปน ที่ เห็นได้ว่า ถึง จะไม่มี ตึก ปลูก อยู่ ที่ ดิน ของ ก . ก็ จะ ต้อง ทรุด พังลง ก . พ้อง เรียก ค่า เสีย หาย ใน การ ที่ เนื้อ ที่ ดิน ทรุด ไป แด อาจ พ้อง เรียก ค่า เสีย หาย ที่ เกิด แก่ ตึก นั้น ด้วยได้ (๓๗)

ถ้า ที่ โจทย์ กับ ที่ จำเลย มี ที่ คนที่ ๓ คน อยู่กลาง คน ที่ ๓ ชุก ดินใน ที่ ของ เขา จำเลย จึงได้ ชุกใน ที่ ของ จำเลย บ้าง เปน เหตุ ให้ ที่ โจทย์ ทรุด หรือ จมลง จำเลย แก่ ตัวไม่ได้ ว่า ถ้า คนที่ ๓ ไม่ ชุก ดิน ใน ที่ ของ เขา แล้ว การ ที่ จำเลย ชุก ดินใน ที่ ของจำเลย จะไม่ ทำให้ ที่ ดิน ของ โจทย์ ทรุด เถย (๓๘)

เจ้า ของ ที่ ดิน ได้ มี ต้น หน้ำ ชนิด หนึ่ง อยู่ใน ที่ ของ คน เมตต์คนนั้น ปลูก ไป ขึ้นใน ที่ ดิน ของ ชาวบ้านโกดัง เคียง เปน เหตุ ให้ เขา เสีย หาย ก็ พ้อง ร้องไม่ได้ (๔๐) หรือ ถ้า เจ้า ของ ที่ ดิน ปลูก ต้นไม้ ชนิด หนึ่ง (ซึ่ง เปน อันตราย แก่ สัตว์

ที่ กินใบไม้ นั้น) ไว้ใน ที่ ของ คน แต่ กิ่งไม้ ได้ ยื่น ออก ไป
 นอก ที่ ของ คน มี สัตว์ มา กิน ใบไม้ นั้น เข้า เป็น เหตุ ให้ เจ็บ
 เจ็บ ของ ที่ ดิน นั้น หา ต้อง รับ ผิด ขอบไม่ (๕๑) นี้ สม กับ
 สุภาษิต กฎหมาย บท หนึ่ง (ซึ่ง ข้าพเจ้า จะ แปล ว่า) ท่าน ใช้
 อำนาจ ของ ท่าน ได้ แต่ อย่า ให้ เป็น การ ตัด อำนาจ ของ ผู้อื่น
 อำนาจ ของ เจ้า ของ ที่ ดิน ใน การ ชุก ดิน โกล์ ที่ ของ คน
 ขึ้น เป็น ท่านเอง เดียว กับ อำนาจ ที่ จะ ชุก ดิน เพื่อ ชัก น้ำ ได้ ดิน
 หรือ จาก บ่อ น้ำ ของ ชาว บ้าน โกล์ เดียง มา ใน ที่ ของ คน ตาม
 ขรรมดา เขา มี อำนาจ ทำ เช่น นั้น ได้ เว้นไว้ แต่ เจ้า ของ ที่
 ดิน จะ มี อำนาจ พิเศษ โดย เหตุ อย่างใด อย่าง หนึ่ง

ทำ การ ตัด อำนาจ
 ผู้อื่น ก็ คือ ว่า
 การ เสีย หาย

หลัก ที่ จะ ใช้ วินิจฉัย ว่า โด กฎหมาย ถือ ว่า มี การ
 เสียหาย เมื่อใด ถือ ว่า ไม่ มี นั้น เช่น ว่า ถ้า ผู้ใด ทำ การ
 อย่างใด อย่าง หนึ่ง ซึ่ง เป็น การ ตัด อำนาจ ของ ผู้อื่น แล้ว ก็ สัน
 นิษฐาน ว่า มี การ เสีย หาย เช่น ถ้า ผู้ใด ทำ หลังกา
 ยื่น ไป ใน ที่ ของ ผู้อื่น เวลา ฝน ตก น้ำ ไหล จะ ทำให้ เสีย
 หาย ถึง ฝน ยัง ไม่ ตก ก็ พ้อง ได้ เพราะ ทำ เช่น นั้น ก็ เป็น
 ตัด อำนาจ ของ เจ้า ของ ที่ ดิน กฎหมาย จึง ถือ ว่า มี การ
 เสีย หาย (๕๒)

อนึ่ง มี คดี บาง ชนิด ที่ จำเลย ได้ ทำ การ ตัด อำนาจ ของ
 โจทก์ แต่ โจทก์ พ้อง ร้อง ไม่ได้ เว้นไว้ แต่ โจทก์ จะ ได้
 เสีย หาย เป็น เงิน เป็น ทอง ทั้ง นี้ เป็น ด้วย มี อำนาจ ๒ ชนิด
 ชนิด หนึ่ง เรียกว่า อำนาจ อัน เด็ดขาด คือ จะ เสีย หาย หรือ

ไม่เสียหายไม่สำคัญ ถ้าตัดอำนาจ อัน นั้น แล้ว ก็ พ้องได้
เสมอ อำนาจ ชนิด หนึ่ง เป็น อำนาจไม่ เด็ดขาด แต่ เป็น
อำนาจ ชนิด ที่ กฎหมายให้ ไว้ เพียง สำหรับ บังคับ กัน ไม่ให้ เจ้า
ของ อำนาจ ต้อง เสียหาย เป็น เงินทอง เพราะฉะนั้น
ถ้าตน ไม่เสียหาย เป็น เงินทอง แล้ว ก็ พ้อง ร้องไม่ ได้ เช่น
เจ้าของ ที่ ดินไปเก็บ ยึดทรัพย์ ของ ผู้เช่า ที่ ดินไว้ โดย เจ้า
ใจ ผิด ว่า เขา ค้าง ค่าเช่า อยู่ มากกว่า ความ เป็นจริง กล่าว
คือ ค่าเช่า ค้าง เพียง ๑๐๐ บาท คิดว่า ค้าง ๒๐๐ บาท จึง
ได้ ไปยึดเอา ของ ไว้ ถ้า ทรัพย์ ที่ ยึด น้อย กว่า จำนวน ค่าเช่า ที่
ค้าง กันจริง ผู้เช่า ก็ พ้อง ร้อง เรียก ค่าเสียหาย ไม่ ได้ (๕๓)

ใน คดี บาง เรื่อง เช่น เรื่อง นิเวชน ต่อ ตำรวจธน
ซึ่ง เป็น ความผิดใน ทาง อาญา แต่ เป็น การ เสียหาย ต่อ
ตำรวจธน เท่ากัน ทั่วกัน บุคคล คนใด คน หนึ่งไม่ มี อำนาจ พ้อง
ร้องได้ ผู้ที่ มี อำนาจ พ้องร้อง ขอให้ ทำโทษได้ ก็ คือ พนักงาน
อัยการ แต่ถ้า ราษฎร คนใด คนหนึ่งได้ เสียหาย มากกว่า
คนอื่น เป็นพิเศษ เขามี อำนาจ พ้องร้อง เรียก ค่าเสียหายได้
เช่น ถ้า ก. ข. ร้อง ขวาง ถนนหลวง ไม่มี ราษฎร คนใด
จะ พ้องร้อง ใน นาม ของตนได้ แต่ ถ้า ข. ตกลงใน ร่องได้
รับ ความ บาดเจ็บ ข. มี อำนาจ พ้อง ก. เรียก ค่าเสียหายได้

ความ เจ็บปวด ถ้า หากว่า ข. มีความ เจ็บปวด จึงได้ ตกร่องลงไป แล้ว ก.
ของ ใจทรมานด้วย ไม่ ต้อง รับ ผิดชอบ (๕๔)

เงินเลื้อย ด้วยกัน

ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๕๕) กฎหมาย บังคับ ให้ จำเลย ทำ รวี
กัน เครื่องจักร ของ จำเลย แต่ จำเลย หา ได้ ทำ ดังนั้น ไม่ ฝ่าย
โจทก์ รู้ อยู่ ว่า ได้ มี คำ สั่ง ห้าม ไว้ ว่า ไม่ ให้ ผู้ โท หมุน เครื่อง
จักร เถ่น แต่ รู้ อยู่ ว่า หมุน เถ่น อาจ มี อันตราย ได้ โจทก์
ยัง ขึ้น หมุน เครื่อง จักร นั้น เถ่น ต้อง บาดเจ็บ ความ เติง เลื้อย ของ
โจทก์ มี ส่วน ใน การ ที่ โจทก์ ต้อง เสีย หาย ฝ่าย จำเลย หา
ต้อง รับ ผิด ชอบ ไม่ แต่ ถ้า โจทก์ ไม่ ได้ เปน ผู้ หมุน เครื่อง
จักร เถ่น ถึง หาก ว่า โจทก์ จะ รู้ ว่า การ ที่ เข้า ไป อยู่ ที่
นั้น อาจ มี อันตราย ได้ เขา เกิด เสีย หาย ขึ้น จำเลย ต้อง
รับ ผิด ชอบ (๕๖) อีก ประการ หนึ่ง ถ้า จำเลย ปล่อย รถ
ม้า ของ ตน ไว้ กลาง ถนน โดย ไม่มี ใคร ดูแล โดย ความ ประมาท มี
เด็ก เล็ก คน หนึ่ง บิน ขึ้น ไป บน รถ เด็ก ใหญ่ คน หนึ่ง ชูง ม้า
ออก เติง เด็ก เล็ก ตก ลง มา มี บาดเจ็บ มาก จำเลย ต้อง รับ
ผิด ชอบ เพราะ การ ปล่อย รถ ไว้ เช่น นั้น เปน การ ละ เลิน
(๕๗) ถ้า ผู้ โท กัน รวี ของ ตน ไว้ ริม ถนน หลวง แต่ รวี นั้น ชำ
รุด เด็ก คน หนึ่ง บิน เถ่น ต้อง บาดเจ็บ เพราะ รวี นั้น ชำ รุด
เจ้า ของ รวี ต้อง รับ ผิด ชอบ (๕๘)

เงินเลื้อย ด้วยกัน
คือ อะไร

ที่ เรียก ว่า เงินเลื้อย ด้วย กัน นั้น คือ ว่า ถ้า โจทก์ ใช้ ความ
ระวัง ตาม สมควร แล้ว ความ เสีย หาย ที่ เนิ่ง มา จาก ความ
เงินเลื้อย ของ จำเลย จะ ไม่ เกิด ขึ้น แก่ โจทก์ ถ้า โจทก์ เขา พ้ำ
มัด ไว้ กลาง ถนน โดย ความ เติง เลื้อย ฝ่าย จำเลย ขับ รถ โดย ความ
เงินเลื้อย โตน หรือ ทับ ฟาน นั้น จำเลย ต้อง รับ ผิด ชอบ (๕๙)

รู้ ความอันตราย

ถ้า มี ผู้เอา อะไรไป ขวาง ทางไว้ เรา รู้ อยู่ ว่า ถ้าไป
ก็ อาจ จะ เป็น อันตราย ได้ แต่ เรา ขึ้น ไป ต้อง เสีย หาย หรือ มี
อันตราย ก็ ยัง พ้อง ร้อง เรียก ค่า เสีย หาย ได้ เว้น ไว้ แต่ จะ รู้ ว่า
อันตราย นั้น มาก มาย ก็ เป็น คน ที่ มี สติ สัมป ระ นุ ญะ อย่าง
ปรกติ คน ก็ คง ไม่ ฝ่าฝืน ไป เรา ยัง ฝ่าฝืน ไป เรา จะ พ้อง ร้อง
เรา ไม่ ได้ (๕๐)

ประทุษ ฐ รั าย ส่วน

แพ่ง เกิด จาก สัจ ญา

ใน คดี เรื่อง หนึ่ง (๕๑) หญิง คน หนึ่ง ได้ พา บุตร ๕
ขวบ ของ เขา ไป ยัง สถานี รถไฟ หญิง ผู้ นั้น ได้ ซื้อ ตั๋ว
สำหรับ ตั๋ว เขา แล สำหรับ เด็ก กว ที่ จะ ไป ขึ้น รถไฟ ที่ เขา จะ
โดย สำน จ่า เป็น ต้อง เดิน ข้าม ทาง รถไฟ ก่อน รถ จะ มา ถึง
สัก ๑๕ นาที หญิง กับ เด็ก นั้น พา กัน เดิน ข้าม ทาง ไป มี
รถ คัน หนึ่ง มา ทับ หญิง นั้น ตาย แล เด็ก บาด เจ็บ ปรากฏ ว่า
อันตราย ที่ เกิด ขึ้น นั้น เกิด ขึ้น โดย ความ เกลื่อน เถ่อ ของ หญิง
แล ความ เกลื่อน เถ่อ ของ เจ้า พนักงาน รถไฟ ที่ ไม่ บอก ให้
หญิง ทราบ ว่า รถ ไฟ จะ มา เด็ก พ้อง เรียก ค่า เสีย หาย จาก รถ
ไฟ ศาล ตัด สิน ว่า พ้อง ไม่ ได้ โดย อ้าง เหตุ ๒ ประการ คือ
(๑) มารดา เด็ก นั้น เป็น ผู้ ทำ สัจ ญา ใน การ ที่ ซื้อ ตั๋ว พา
เด็ก มา ขึ้น รถ ว่า จะ ใช้ ความ ระ วัง เด็ก นั้น แล (๒) ใน เรื่อง
ความ เกลื่อน เถ่อ ต้อง ถู ้อ ว่า เด็ก นั้น อยู่ ใน ฐาน หรือ เป็น คน
เดียว กับ มารดา ของ เขา กล่าว คือ ถ้า มารดา เขา มี ความ
เกลื่อน เถ่อ พ้อง ร้อง ไม่ ได้ แล้ว เด็ก ก็ พ้อง ร้อง ไม่ ได้ เหมือน กัน

ค่าเสียหายโดยไกล ในคดีบางเรื่อง เช่น หมิ่น ประมาทโดยวาจา จะเปน ประมุข รุขร้าย ส่วน แพ่ง ได้ แต่ เมื่อ ผู้ ถูก หมิ่น ประมาท ได้ เสีย หายไป จริง จัง ค่าเสียหายเช่น นั้น ต้อง ไม่ใช่ ค่าเสียหาย ที่ โทก เกินไป จนไม่ เปน เรื่อง ที่ จะ พ้อง ร้อง กันใน ทาง ความ ได้ หรือ จะ พุด อิกนัย หนึ่ง ว่า ค่าเสียหาย เช่น นั้น ต้อง เปน สิ่ง ที่ จะ เกิด จาก การ กระทำ นั้น เปน ขรรมตา เช่น จำเลย หมิ่น ประมาท โดยวาจา เปน เหตุ ให้ โจทย์ เจ็บ โจทย์ ต้อง เสีย ค่า ยา ค่า หมอ ดังนั้น โจทย์ จะ พ้อง จำเลย ไม่ได้ (๕๒)

อนึ่ง ถ้า ความ เสีย หาย นั้น เกิดขึ้น จาก การ กระทำผิด ของ คน ที่ ๓ แล้ว ก็ ต้อง เรียก ว่า ค่าเสียหายโดยไกล เสมอ เช่น ถ้า ก. แกล้ง ก่อวาทะ ต่อ ข. ว่า ค. พุด นินทา ว่า ร้าย ข. ข. หลง เชื่อ จึง คัด ไม่ คบ ค้า กับ ค. ค. พ้อง ก. ได้ แต่ ถ้า ข. หลง เชื่อ ไป ตี ค. หัวแตก ค. จะ พ้อง ก. เรียก ค่าเสียหาย ใน การ ที่ ตน ถูก ตี นั้น ไม่ได้ อิก อย่าง หนึ่ง โจทย์ เปน ลูกจ้าง ของ อ. จำเลย ได้ บอก อ. ว่า โจทก์ ได้ ทำผิด ต่อ จำเลย อย่าง หนึ่ง อ. จึง ได้ โส โจทย์ เสีย ก่อน ครบ กำหนด สัญญาจ้าง ซึ่ง เปน การผิด การเสียหาย ของ โจทย์ นั้น เกิด จาก ความ ผิด ของ อ. จำเลย ไม่ ต้อง รับผิดชอบ มันใด ก็ดี ถ้า หาก ว่า มี คน ได้ ยิน จำเลย พุด ดังนั้น มีความ โกรธ ขัน ประชุม กัน เข้าจับ โจทย์ โยน ลงใน บ่อ เพื่อ เปน การ ลงโทษ จำเลย ไม่ ต้อง รับผิดชอบ ใน การ นั้น (๕๓)

ยุให้ทำผิดสัญญา

ถ้าผู้ใดมีเจตนาร้าย ยุยง คู่สัญญา ฝ่ายหนึ่ง ให้กระทำผิดสัญญา หรือ คบ คิด กัน จะทำร้าย ผู้ใด เสีย หาย จึงได้ชักชวน ให้ คน อื่น หนาย คน ด้วย กัน ไม่ให้ ทำ สัญญา หรือ ทำ การ เกี่ยว ข้อง แก่ ผู้ นั้น จน เบน เหตุ ให้ มี การ เสีย หาย ผู้ เสีย หาย พ้อง ร้อง ได้ (๕๕) (๕๕)

- (๑) แพรแมน โจทย์ บิกเกอร์ชียิต จำเลย
- (๒) ปาซเต โจทย์ ฟรีแมน จำเลย
- (๓) ชอร์ชเต โจทย์ สไตต์ จำเลย
- (๔) ดีเม ดีนา โจทย์ โกรฟ จำเลย
- (๕) เยนิงซ์ โจทย์ ฟลอเรนซ์ จำเลย
- (๖) แซวิล โจทย์ โรเบิร์ต จำเลย
- (๗) แคสตริก โจทย์ บีเวนซ์ จำเลย
- (๘) บาร์เบอร์ โจทย์ เทชิตเตอร์ จำเลย
- (๙) ไบโน โจทย์ แบงค์ ฮอฟอิงแกนต์ จำเลย
- (๑๐) สติวาร์ต โจทย์ กรอมเมต จำเลย
- (๑๑) ไวคเต โจทย์ อะตามซ์ จำเลย
- (๑๒) แคมเบล โจทย์ สปรอติชวูด จำเลย
- (๑๓) ทอมสัน โจทย์ แกรวูด จำเลย
- (๑๔) ลิวอิส โจทย์ เทพี จำเลย
- (๑๕) แมกเค โจทย์ ฟอร์ด จำเลย
- (๑๖) มิทเตอร์ โจทย์ โฮป จำเลย

- (๓๗) วิวธิช โจทย สมิท จำเลย
- (๓๘) พิศษยชน โจทย แมกกินเคอร์ จำเลย
- (๓๙) ซีแมน โจทย เนคเคอร์คัฟ จำเลย
- (๔๐) เคาเด โจทย เคาเด จำเลย
- (๔๑) ฮัยการ โจทย แปกแกม จำเลย
- (๔๒) ฮัตซัน โจทย ทบอร์ จำเลย
- (๔๓) เฮย โจทย ทอมไถน์ จำเลย
- (๔๔) ฮี เกอร์ โจทย กรินวูด จำเลย
- (๔๕) แบรดชอ โจทย ยิดับ แอด ฮาร์. กอมปนี จำเลย
- (๔๖) แบมฟอร์ด โจทย เทินเด จำเลย
- (๔๗) บรีช โจทย ฮอด จำเลย
- (๔๘) เวดเดยชัน โจทย ฟีแทน จำเลย
- (๔๙) เฟลมมิง โจทย อิชตอบ จำเลย
- (๕๐) สเคอร์เยช โจทย บริตชแมน จำเลย
- (๕๑) บอด โจทย เร จำเลย
- (๕๒) สแคนเชด โจทย ยอนดาร์ต จำเลย
- (๕๓) แดตทอน โจทย แองกซ์ จำเลย
- (๕๔) ปาร์ตริช โจทย สกอต จำเลย
- (๕๕) ทอด โจทย โฮม จำเลย
- (๕๖) แซตวิก โจทย เทรา เวอร์ จำเลย
- (๕๗) บิบ มิ โจทย คา เคอร์ จำเลย

- (๓๘) เบรอัน โจทย์ รอบบิ้นซ์ จำเลย
 (๓๙) เบทอล มิง แกม โจทย์ แอดเลน จำเลย
 (๔๐) ไยลซ์ โจทย์ วอกเกอร์ จำเลย
 (๔๑) ปอนดิงซ์ โจทย์ โนทซ์ จำเลย
 (๔๒) แฟร์ โจทย์ เบรนทซ์ จำเลย
 (๔๓) เตแดน โจทย์ แทน เดร์ก จำเลย
 (๔๔) บัด เคอร์ ฟ็ลท โจทย์ ฟอธ เวล์ เคอร์ จำเลย
 (๔๕) แกส เวท โจทย์ เว็ด จำเลย
 (๔๖) ไฮตมน์ โจทย์ ศตารัก จำเลย
 (๔๗) ดินซ์ โจทย์ เนอร์ คิน จำเลย
 (๔๘) ฮาร์ โรด โจทย์ วัต เน จำเลย
 (๔๙) เด วิช โจทย์ แมน จำเลย
 (๕๐) เกด ยาร์ต โจทย์ เตติก จำเลย
 (๕๑) เวดย โจทย์ เฮน ฮี ฮาร์ คอม ปนี จำเลย
 (๕๒) แอด ซอบ โจทย์ แอด ซอบ จำเลย
 (๕๓) ไว คาร์ซ โจทย์ วิต คอกร์ จำเลย
 (๕๔) ตัม เต โจทย์ ไย จำเลย
 (๕๕) กวิน โจทย์ เต เทม จำเลย

